

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemati:
celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5:50
na mesec 1:90

Izda vsak dan zvečer izvenredno nedeljo in praznike.

Insertati veljajo: peterostopna petit vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserti itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpostlatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6:50
na mesec 2:30

za Nemčijo:
celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritičju levo), telefon št. 34.

Vprašanjem glede insertatov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravnistvo: Knafljeva ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Sive žene.

Ko je postal Faust star in zapuščen, se je o polnočni uri plazilo okrog njegovih vrat četrto sivih žen: pomanjkanje, krivda, skrb in sila. Tri teh sivih žen niso mogle do Fausta, saj je spadal med ljudi, oblagodarjene s posvetnim imetjem, a skrb se je skozi ključavnico vtihotapila k njemu in mu poskušala s »slabimi litanijami« ugrabiti življenski pogum. A tudi ko je ta skrb provzročila, da je oslepel, ni izgubil poguma, ker si je bil pridobil spoznanje, da si mora človek vsak dan iznova izgovoriti življenje in svobodo.

Tudi okrog vrat avstrijske države se plazi dandanes četrto sivih žen: pomanjkanje, krivda, skrb in beda. Ze dolgo so jih čutili vsi, ki niso v posebni meri oblagodarjeni s posvetnim imetjem. Reakcionarstvo je ustvarilo velike krivde in uničilo mnogo upanj narodov. Kaj vse obljubuje leto za letom raznovrstne vlade, a nobena obljuba ni čakala uredničenja in postalo je vse še slabše, kakor je bilo, kajti izginila je pravičnost iz vsega javnega življenja, kakor izginje povsod, koder zadobi klerikalizem moč. Politična uprava, ki je sploh pod vsako kritiko, pravosodje, socialne in kulturne razmere, vse, vse kriči na ves glas, o silni krivdi, ki so si jo nakopale vlade in ki se zna, kakor kažejo krvava znamenja na nebu in na zemlji, še kruto maščevati.

V teh, že itak neznosnih razmerah, ki se vzdržujejo samo z bajoneti, o katerih je modri Talleyrand rekel, da se z njimi da vse narediti, samo sedeti ni mogoče na njih, pa tlači prebivalstvo še najhujša brezprimer- na draginja. Nastala je poleg draginje stanovanj še velikanska draginja živih vseh vrst in denarni mogotci podražujejo dan na dan še vse druge potrebščine. Proizvajalci železa in sladkorja in drugih potrebščin pobe- rejo še vse to, kar so v ljudskih žepih pustili oderuhi z živili.

Pomanjkanje je prišlo čez prag države avstrijske in sila trka na vrata z veliko močjo. Pomanjkanje in sila žene ljudi že v obup. Draginjske revolte se kar vrste. Bile so že na Francoskem in v Belgiji in drugod in zadnji nedeljo je bila taka krvava revolucija na Dunaju.

Toda z bajoneti in s krogli in ječami in verigami se pomanjkanje ne odpravi in sila ne prežene. Javni

red vzdrževati z vojaštvom, to je igrača. A za zboljšanje razmer in za odpravo pomanjkanja in sile je treba pozitivnih dejanj.

Vlada avstrijska je doslej s hla- nokrvo zaničljivostjo gledala na ljudsko bedo, kakor bi jo nič ne bri- galo, kako ljudstvo živi in umira, kakor bi bila država ustvarjena sa- mo za bogataše, aristokrate in du- hovnike in njihov prihodek. Nič ni poj- mila, da je vendar prva stvar na svetu živeti, da je treba pred vsem preskrbeti kruha in mesa delavnim ljudem, potem šele gledati na zado- voljstvo sitih aristokratov in mašni- kov. Šele krvava revolucija na Dunaju je vlado zbudila iz njene brezduš- nosti in jo opozorila, da so Faustove sive žene, pomanjkanje in krivda, skrb in sila postale nevarne. Zdaj se- le se vlada zganila in z veliko var- nostjo poskuša s polovičarskimi sredstvi vzbuditi vsaj mnenje, da hoče pomagati. Revolucija na Dunaju je provzročila, da je vlada znižala na polovico železniške tarife na držav- nih železnicah za živila, krmila in gnojila. Pomagano bo s tem kmeto- valcem-producentom, konzumentom pa prav malo ali pa nič. Letina je bila slaba; živil ni dosti in živine tu- di ne, cene pa se ne regulirajo po železniških tarifih, marveč po množini blaga, ki je na prodaj. Samo če od- pre vlada meje za uvoz živil, živine in mesa iz drugih dežel in suspendira carine, bo mogoče pomagati. To je edina pot, da se prežene pomanjkanje in sila. Časi so resni, a našli so majh- ne močje. Kako majhni so vsi ti lju- dije, priča Povšetovo poročilo o seji kmetijskega sveta na Dunaju. Zdi se nam, da se je Faustova skrb lotila ljudi, ki so od narave udarjeni s sle- poto in ki jih bo obšlo pravo spozna- nje šele tedaj, ko bo že — prepozno.

Bojje se takih občinskih gospodarstev.

Iz Sp. Šiške.

III.

V zadnjih dveh člankih smo pou- darjali nevarnosti, ki prete občini, ako zavladajo v občinski hiši močje, ki so z dosedanjim svojim delova- njem jasno dokazali, da iščejo pov- sod in vedno le lastnega dobička, ki naj jim bo občinski zastop le plaš- za njihove zasebne špekulacije. Da- nes se je pečati z drugo stranko, ki grozi zavladati v občini, to je so-

cijalnodemokratsko stranko. Če se je slišalo pred nekoliko časom ime socialna demokracija, si je vsakdo predstavljal neko velikansko organi- zacijo, ki obsega vse narode, ki bo v kratkem zavladala celemu svetu in osrečila in z blagostanjem obdabila najzadnjega človeškega trpina. Ka- kor v obljubljenega Odršenika so gledali delavci v vsakega svojega vo- ditelja, ki jim je v ognjenih besedah slikal nebesa, katera bodo uživali že na zemlji, kakor hitro se jim posreči dobiti zastopnike v javnih zastopih. In številni organizirane delavstva je raslo in tako se je zgodilo, da so pred štirimi leti stopili v ljudski parlament poslanci socialnih demo- kratov kot po številu druga stranka. Mnogo bi bili lahko dosegli za dela- vstvo, ako bi bili hoteli izpolniti le del obljub, ki so jih poprej obljubovali delavcem. Toda plaval so lepo z vlad- do in drobtinice, ki jih je dobil dela- vec, so pomenile toliko kot nič. Tedaj so se začele delavstvu odpirati oči. Izprevidelo je, da s svojo organiza- cijo, ki bi v resnici veliko pomenila, ako ne bi bila le slepo orodje v rokah nekaterih ljudi, služi le svojim vo- diteljem, ki jo izkoriščajo zase, ki jo hujskajo proti državnim in zasebnim institucijam, jo zapeljujejo k demon- stracijam, pri katerih je že marsikdo izgubil svoje življenje ali pa postal s celo svojo družino nesrečen za vse- lej. Voditelji pa so pustili sto in sto zapeljanih delavcev romati v ječe, samo da so dosegli zase gnoten dobi- ček. Začeli so izpraševati delavce, kam vendar izginjajo doneski, ki jih teden za tednom, mesec za mesecem redno morajo plačevati, a ne vidijo nikdar nobenega računa, kako se je denar vporabil, vidijo pa, da se bo- gate in debele njihovi voditelji.

Nezadovoljnost v stranki pa je imela še drug vzrok. Zaveden delavec je izprevidel, da internacionalizem v Avstriji velja le za nemške narode. Le nemški delavec naj bi pozabil, kdo mu je mati, zati v sebi ljubezen do lastnega naroda, ki jo je vvesal z maternim mlekom, in slepo glasoval za vse, kar mu velevali nemški vo- ditelji tudi v narodnem oziru. Zato pa vlada danes v stranki razdor, ki gro- zi razbiti popolnoma poprej tako mo- gočno organizacijo. Češko in tudi ita- lijansko delavstvo zahteva v narod- nem oziru proste roke in noče več sle- diti diktatu nemškega centralnega vodstva. Le takozvana jugoslovanska socialna organizacija sledi še slepo ukazom z Dunaja in poudarja vedno

svoj internacionalizem. Ta interna- cijonalizem pa razumeva jugoslovans- ki socialni demokrat tako, da govo- ri najraje le nemško, če prav ta jezik tako lomi, da ga je strah poslušati, nadalje da pošilja svoje otroke v šul- ferajnsko šolo in jih tako popolnoma odtuji svojemu narodu, da povsod in vedno v nebesa povzdiguje nemški narod in nemško kulturo, v tla pa tepta vse, kar je izšlo iz domačega naroda, da gre v ogenj za vse nemške kulturne zahteve, če se mu to ukaže, ne upa si pa niti črhnihi o kaki stva- ri, ki naj bi koristila njegovemu na- rodu. Tak je jugoslovanski socialni demokrat sploh in take vidimo zlasti v naši občini. Šulferajnsko šolo v Spod. Šiški pošiljajo otroci socialnih demokratov, ki so po rojstvu Sloven- ci in je med njimi celo nekaj rojenih Šiškarjev. Zato pa je med kandidati te stranke celih 13 mož, ki pošiljajo svoje otroke v šulferajnsko šolo. In taki možje naj potem gospodarijo v Šiški, ki je bila in ostane slovenska? Na dlani je, da bo ena prvih njihovih zahtev, da prevzame občina vzdrža- vanje nemške šole. Predlog bo tudi obveljal, ako dobi ta stranka večino v občinskem odboru. S tem pa bo za- dan občini, ki ima toliko drugih nu- jnih potreb, krut udarec. Zato pa si takih gospodarjev ne bo želel noben posestnik, obrtnik, sploh noben dav- koplačevalec, ne bo jih pa volil tudi noben delavec, ki ima še količkaj na- rodne zavednosti, ki mu je vsaj še nekoliko mila beseda, ki jo je slišal iz ust svoje matere.

Politična kronika.

V nižjeavstrijskem deželnem zboru so se večeraj doigrali jako zna- čilni dogodki. Posl. Rieñössl je interpeliral zaradi nedeljskih izgre- dov in je predpical socialni demo- kraciji, da je ona zakrivila te demon- stracije. Posl. Steiner je pa pred- lagal, naj se škodovalcem povrneško- da iz kredita, ki je določen za slučaj elementarnih nesreč. Debatu o tem predlogu je bila zelo burna in sicer ne zaradi nasprotstva med krščanski- mi socialisti in socialnimi demokrati, temveč zaradi domačega razpora v krščanske - socialni stranki. Najprvo se surovo napadala poslanca Heilinger in Weisskirchner, nato poslanca Kunseha in Heilinger, slednjič je pa na- stal še konflikt pred posl. Silberer- jem in vodstvom obč. sveta. Tudi

posl. Bielowhaweck se je ustil ter omenjal znano afero Hatzl. Izjavil je, da bo vsakega, ki ga bo spravil v zvezo s to korupcijsko afero, javno nazval lažnjivca. S solzami v očeh je zatrjeval, da je dostojen človek in da bo kot časten mož s stranko zmagal ali pa iz nje izstopil. Najinteresant- nejši pa je bil razpor med Heilinger- jem in Weisskirchnerjem. Poslanec Heilinger je bivšemu ministru zra- čunal, da dobiva kot magistratni ravnatelj 21.000 K, navzlic temu je na sprejel ministrsko pokojnino in se še zdaj kot obč. svetnik vozi s prosto karto na tramvaju. Heilinger je končal z besedami: »Weisskirchner je mesto Dunaj prodal in izdal.« Weisskirchner se je s tem maščeval, da je naščuval posl. Kunseha, ki je izjavil, da je posl. Heilinger pred dvema letoma letal od poslanca do poslanca, da je postal višji magi- stratni svetnik. Posl. N. Heilinger mu je zato zaklinal: »Ti si čisto nav- den lažnik!« — Predlog posl. Stei- nerja je bil sprejet.

Nemška krščansko - socialna stranka je popolnoma v razpadu. Včeraj je stranka opustila stran- kino tajništvo, ki je razpolagalo z velikim aparatom. Včeraj je pa pri- šlo tudi do razdora v dunajski kr- ščansko - socialni stranki. Nacional- na skupina krščansko - socialne zve- ze meščanskega kluba se je samostoi- no konstituirala. Deželni odbornik dr. Gessmann je šel na dopust, ki konča šele po deželnozbornem zasa- danju. Kakor se govori, se bo dr. Gessmann odpovedal deželnemu od- borništvu. In ne bo dolgo, ko bodo zapeli: Sie transit gloria mundi...

V predgovorini odstopa vojne- ga ministra barona Schönaicha piše »Pesti Naploec: Iz tega članka posne- mamo sledeče: Nadvojvoda - prestol- naslednik in šef generalnega štaba nista bila zadovoljna z izmerom in smerjo razvoja armade in sta zaradi tega izrekli svoje pomisleke. Na ta način je nastala spomenica šefa ge- neralnega štaba o novi organizaciji obrambnega sistema monarhije, od katerega je bilo pričakovati raznih reform. V skupnem ministrskem svetu, ki se je vršil meseca decembra 1910, se ta program iz finančnih in splošnopoličnih vzrokov odklonili. Iz finančnih vzrokov pred vsem za- radi tega, ker bi se s tem proračun v prihodnjih štirih letih obremenil s

LISTEK.

Ljubezen in sovraštvo.

Povest.

(Spisal Anton Antonov.)

(Dalje.)

Sedaj se razvzolja jezik spre- vodniku, da se pelje črnaška v Po- dravje, blondinka pa v Pristranje.

Se pa še precej časa peljemo skupaj, reče veselo kanelist ter cmokne precej glasno z jezikom.

»To je imentno, zares več vred- no, kakor mernik pšenice,« vzkligne agrarec Zamejec.

Tretji gospod, ki je bil podoben kakemu poštarju, ni prav nobene več znil, ker je že moral izstopiti čez dve minuti. Vendar pa se mu je bra- lo na obrazu, da mu je to neizgovno dejstvo iz srca žal, kar mu seveda ni nič pomagalo. Vlak se je ustavil, mož je moral izstopiti.

Veleposestnik in kanelist pa sta še kakih dvajset minut ugibala in ukrepala, na kak način bi prišla do besede med damama, ki sta se prav živahno pogovarjale v kupeju.

Predstavili sta se bile že prej. Blondinka je rekla črnaški, da ji je ime Zalka in se pelje v Pristranje,

kjer je njen papa postajenačelnik, črnaška pa se ji je predstavila za Milo Zeleznikovo iz Zavinka.

Ker da beseda besedo, sta deklie- ci kmalu dognale, da sta kakor ustvarjeni druga za drugo. In zaupa- le sta si po nekaj besedah svoje srčne skrivnosti. Vsaka je najprvo povedala, kateri mladeniči so ji naj- bolj povšeči. In izkazalo se je, da imate obe eno in isto družbo najraj- še. Zalka je rekla, da ji ugajajo zelo Griva, Slamnik, Ržen in pa Zgovo- ren, pri čegar imenu se je močno zardela. In Mila je bila istega mne- nja o tej mladi četvorici. Ko pa je izrekla Rženovo ime, se je tudi ona zardela. Tako sta se druga drugi iz- dale.

No, pa to ni nič hudega med de- klacijami, kadar so same. Saj so take govorice na dnevnem redu med nji- mi. Če pa se slučajno katera zardi pri tem, ali onem možkem imenu, pa še tudi ni taka nesreča. Vsi ljudje imajo srca iz mesa, deklice pa še go- tovo iz kake mehkejšje tvarine.

Ko sta si dovolj krasno opisale vsaka svojega fanta, sta se seveda končno enoglasno zedinile v sodbji, da sta oba najlepša in najboljša mla- deniča na svetu; in ko sta si še po- vedale, da ljubite vsaka svojega z neizmerno ljubeznijo, sta se v tej ra- dostni zavesti pristrčno objeli ter po- ljubili na čelo.

To se je vršilo skoraj vse v ti- stih dvajsetih minutah, ko sta iskala prijatelja Ivan Zamejec in Gaber poti in načina, kako bi se približala damam.

»Jaz bi za svojo osebo ne šel v damski kupe,« meni agrarec.

»Ker si velik plašljivec,« mu očita v takih zadevah zelo izkušeni kanelist »Če bi bilo po mojem, pa bi sedaj-le imela že oba dekleti v obje- mu in naročju.«

»Si pač preveliko obetaš,« mu ugovarja okorni veleposestnik.

Tako se prepiraje in drug dru- gemu ugovarjaje sta se odločila, da vstopita brez vsakega povoda v oni kupe.

»Upeljavajo prepustim tebi,« pri- dere se Zamejec, dobro vedoč, da ga on gotovo polomi, če zine prvi.

»Bodi brez skrbi! Kar korajžno za mano,« ga bodri Gaber k korajžji, potem pa vstopi v damski kupe. Agrarec je stopil za njim.

»Klanjam se, lepi gospici,« ju pozdravi vljudno kanelist že takoj pri vratih.

»Klanjam se, lepi dekleti,« po- navlja okorni agrarec za njim.

»Ali dovolite, da prisede- va s prijateljem, gospodom Ivanom, Za- mejecem, veleposestnikom s Podrav- ja, krasni gospici,« vpraša mladi da- mi prijazno, predstavljaje svojega prijatelja z oliko dovolj znani Gaber.

In skoraj bi se bila zgodila ne- prijetna nezgoda, da bi bil jel vele- posestnik ponavljati kanelistove be- sede. K sreči se še vendar o pravem času spomni pamena onih besed.

»O, prosim, prosim,« jima dovo- lite obe hkrati.

In Gaber sede predstavivši še se- ba poleg Zalka, a Zamejec pa zraven Mile.

»Kakor je vas gospod Gaber predstavil ste iz Podravja,« vpraša prijazno Mila Zamejca.

»Da, gospodična,« odgovori Za- mejec s tako zadrego, kakoršno ima petošolec, kadar se prvokrat snide s svojo idealom.

»Potem pa gotovo poznate mojo teto gospo Vernikovo?« ga spet vljudno in radovedno vpraša Mila.

»Da, gospodična, Dobra in boga- ta je ta vaša teta,« odgovori nero- dno Zamejec, ki je prav malo obče- val z nežnim spolom, kakor se je videlo. »Prijateljta sva. Zadnjič mi je pravi- la, da pride neka mlada sorodnica do- li s Kranjskega k njej, ker je čisto sama brez domačih ljudi in je nekaj obolela.«

»In ta mlada sorodnica sem jaz,« mu pove lepa Mila.

»Sem si že prej mislil kaj take- ga,« omeni agrarec.

»Še nikdar nisem bila v Podrav- ju, reče Mila samo zato, ker se je bu- la, da bi se ne pretrgala govorica.

Saj je videla, da nima veleposestnik nobenih besed več za nadaljevanje če že ne zabavnega, pa vsaj prenes- ljivega kramljanja.

»Lep kraj to,« poseže v njun po- govor Gaber, ki je isto zapazil, kakor Mila. »Kakor švicarski vršaci in glo- beli, obrobajo in se vdirajo lepe, bahate, gozdnote in hladno senčnate gore, veliko občino podravsko. Vmes pa se valovi reke Drave, ki liki svetlo moder trak hiti po sredi boga- tega in rodovitnega polja k svojem cilju.«

»Zares mora biti potem lepo tam na Podravju,« vzkligne Zalka, ki je zelo ljubila naravno krasoto. »Kar zavidam vam, gospica Mila, da boste bivali v tako krasnem koščku lepe štajerske dežele.«

»Če je tako,« pa se kmalu udo- mačim, de Mila. »Samo bojim se, da ni bo dolčas po domu, mami, papa- nu in...«; tu preneha ter se zardi spominjaje se lepega uradniškega aspiranta Ržena.

»Nič se ne bojte, gospica,« jo to- laži zgovorni in gibčni štiridesetlet- ni samec. »Družbe dovolj, in zabave tudi ne manjka. Vaš gospod sosed ima zlasti sedaj toliko časa za zaba- vanje lepih in mladih deklet, da ne ve, kam z njim. Dalje sta v Podrav- ju dva učitelja in ena učiteljica, katerimi se boste gotovo prav dobr- razumeli. Učitelja sta izborna pev-

425 milijoni kron. Na predlog Schönaicha je prišlo do znanega kompromisa, s katerim se je zjajalo, da se bo proračun za leto 1911 zvišal za 200 milijonov kron. Vselej višje želje je prišla spomenica šefa generalnega štaba 5. marca zopet v delegaciji na razgovor, pa zopet ni bila sprejeta. Na to se je izvršil oni senzacionalni obisk nadvojvode prestolonaslednika v Gödöllő. Namen tega obiska še danes ni znan. Gotovo pa je, da je nadvojvoda Franc Ferdinand protestiral proti sklepu skupnega ministrskega sveta in pred vsem nastopil proti temu, da vojni minister v skupnem ministrskem svetu ni zastopal interesov armade. S tem dnevom je bila odločena Schönaichova usoda. Vendar je pa Schönaich hotel izvršiti brambne predloge. V vojnem ministertvu se je vršila seja za končno redakcijo brambnih predlog. Konferenca so se udeležili zastopniki obeh vlad in vojnega ministertva. Iz pisarne prestolonaslednika, ki je bila povabljen, ni nihče prišel. Pač pa je prišlo pismo, v katerem je prestolonaslednik izjavil, da noče več vplivati na nadaljnja pogajanja. S tem je postalo jasno, da je nasprotje med najvišjima vojaškima svetovalecema krone postalo nezno. Baron Schönaich sam je spoznal to situacijo in je 9. julija prosil vladarja, naj sprejme njegovo demisijo. Monarh je zagotovil baronu Schönaicha, da mu popolnoma zapu, in je odredil, da je dobil desettedenski dopust. Morda se bo med tem časom stvar poravnala. Toda do tega ni prišlo. Pač pa je prestolonaslednik zopet obiskal monarha in Išu in izrekel željo, naj se Schönaich odpusti in Auffenberg imenuje za vojnega ministra. Vladar je zaradi miru ugodil tej želji.

Francosko - nemška pogajanja glede maroškega vprašanja se zelo vlečejo. »Agence Havas« poroča, da bodo težkoče, ki so nastale v pogajanjih med poslanikom Cambonem in državnim tajnikom Kiderlen-Waechterjem zaradi gospodarskih interesov Nemčije v Maroku, v najkrajšem času rešene. Med spornimi točkami, glede katerih se morajo še sporazumeti, je vprašanje konzularnih sodišč in varstvo inozemcev v Maroku. V nemških finančnih krogih pa vladna navzile temu velik pesimizem. Na berlinski borzi je zavladala nevarna kriza. In prišlo bi nedvomno do velikega kraha, da ni zunanje ministertvo potolažilo razne merodajne osebe iz finančnih krogov ter jih zagotovilo, da bodo pogajanja v dveh ali treh dneh končana. Tudi drugače tolajajo razburjeno nemško prebivalstvo. Nekateri nemški listi pišejo, da so tudi na francoskem denarnem trgu zavladale nezdrave razmere in da bo prišlo do težkih kriz, če pogajanja do zadnjega dne tega meseca ne bodo končana.

Španska vlada noče več prikri-vati nevarnega položaja v deželi. Gibanje v mestih je postalo popolnoma revolucionarno in stremi po tem, da odstrani monarhijo. Canalejas je časnikarjem pojasnil vzroke, zakaj je morala vlada v celih državah razveljaviti izjemno stanje. Gibanje, je rekel, je popolnoma anarhistično in je naperejeno proti vsakemu vojaškemu redu. V raznih mestih so uporniki razrušili mostove, zažgali samostane in oplili privatne hiše. V Valenciji so krčali uporniki: »Naj živi socialna revolucija in anarhija! Proč s kapitalom!« Kakor poročajo iz Valencije, je kakih 3000 upornikov vzenirjalo okolico, da prisilijo so-

sedna mesta, da proklamirajo republiko. Zdaj so na potu proti Jativi. Več mest, v katerih uporniki najhujše razsajajo, je vojaško zasedenih. V Cartageni je proglašen preki sod. V Barceloni postaja položaj vedno nevarnejši. 40 upornikov so aretirali, republikanci pa zahtevajo, da se jih izpusti. V Culleri so revolucionarji umorili sodnika in sodniškega slugo in ranili več uradnikov, od katerih je eden umrl. V Alciro in Carcagente so proglasili komunio. Spiritus rector tega gibanja je iz Špancev in inozemcev obstoječi komite v Barceloni, ki ima v vsakem kraju, kjer biva, delavci, svoje agente. — Kakor smo že poročali, je po celi deželi izbruhnila stavka. Vendar pa prihajajo iz nekaterih krajev ugodna poročila. Iz Valencije poslano vojaštvo je Alciro in Cullero opustilo iz rok revolucionarjev. Tudi v Barceloni, Saragossi, Bilbaeu in Valenciji vlada mir. Aretacije se še vedno vrše. Pri Sevilji so stavkujoči s tira vrgli neki osebni vlak. Več potnikov je bilo težko ranjenih. Revolucionarji so hoteli opleniti filialko banke »Credit Lyonnais«, kar je vojaštvo le s težavo zabranilo. V Sucei so bili trije sodniki umorjeni, ker so obsodili par socialnih demokratov.

Na Portugalskem ne poneha protirepublikansko gibanje navzile dejstvu, da so skoraj vse evropske države priznale republiko. Vodja rojalistov, stotnik Conceira, je izdal na vojaštvo in mornarico poziv, v katerem pozivlja moštvo, naj bodo pripravljeni za trenotke, ko bodo mogli stopiti na stran rojalistov. V celi deželi razširja okrožnico, v kateri neznana, da bodo rojalisti, kateri hitro bodo zmagali, vprašali portugalsko ljudstvo, ali naj se nazaj pokliče bivši kralj Manuel ali naj se pa krona ponudi pretendentu donu Miguelu braganškemu. — V torko so prišli vladni uradniki v Pennacora, da sestavijo inventar odnotne cerkve in da ga v imenu države konfiscirajo. Prebivalci so zela zvoniti plat zvona. In kmalu se je zbralo kakih dvanajststo fanatičnih klerikalnih prebivalcev, med temi tudi ženske, in so skušali z vilami, nožmi in lovskimi puškami pregnati uradnike. Ker ti niso bili dovolj močni, poklicali so vojaštvo na pomoč in začela se je praveca bitka med vojaštvom in prebivalstvom. Končno je vojaštvo premagalo uporne prebivalce ter obkolilo cerkev. Ko so uradniki vlomili cerkvena vrata, je bila cerkev popolnoma prazna. Vse dragocenosti so bile pobrane iz cerkve, niti stola niso pustili.

Kako le prišlo do umora srbskega kralja Aleksandra in kraljice Drage?

XIII.

Da bi ne bil tako hitro po Aleksandrovi ženitvi umrl kralj Milan, bi se bil morda pokojni kralj Aleksander še v svojem življenju prepričal, v kaki veliki zmoti da je bil. Kako velika nesreča je bila Draga za pokojnega kralja, dokazuje najbolj to zle: Kot vdova je jela Draga češče prihajati v mojo odvetniško pisarno. Tega čestega prihoda si nisem mogel prav tolažiti. Sprva sem mislil, da potrebuje mojega pravniskega sveta, toda skoraj sem uvidel, da to ni vzrok njenim posetom. Končno sem se odločil, da jo vprašam.

»Če ste že radovedni, je rekla, svam povem, da prihajam v svrhu, da vas pridobim za poročnega svedoka.«

»A kdo bo ženiti? sem jo vprašal?

»Vzemite v roko pero in napišite, kdo imed vaših prijateljev prihaja k vam, in videla bom, ako ga boste uganili.«

Vzel sem pero in jel beležiti. »Evo k meni prihaja vsak dan Piročanac, toda on ima, že ženo; Rajović, toda za tega vem, da se ne misli ženiti; general Horvatić...«

Predno sem mogel nadaljevati, je ona zaklicala: »Uganili ste.«

In dasi sem v naprej vedel, da se bo pokojni Horvatić smejal, ko mu to povem, dasi sem vedel, da iz te moke ne bo kruha, vendar sem ji obljubil, da ji bom za poročnega svedoka.

Ko sem pokojnemu Horvatiću povedal Dragine misli, se je presenečeno nasmejati in mi rekel:

»Prijatelj, ti nisi pri zdravem razumu, ako se šališ, še manj pa, ako so tvoje besede resne.«

Torej deset let pred poroko kralja Aleksandra z Drago bi naj že jaz bil poročni svedok Dragi in generalu Horvatiću, možu, ki je bil takrat star 60 let!

In po desetih letih vzame isto Drago za ženo mladenič s 24. leti — kralj Srbije! Kakšna ironija usode! Kako nesrečno naključje tako za državo, kakor tudi za dinastijo Obrenovićev!

Toda če uvažujemo, da so imeli vsi Obrenovići neprimke s svojimi ženami, potem se končno ni čuditi, da je zadnji Obrenović zaradi svoje žene celo izgubil svoje življenje.

Kakor sem že preje omenil, je v njegovi nesreči igrala vidno vlogo njegova mati — kraljica Natalija, ločena žena njegovega očeta kralja Milana.

Leposava nasproti Dragi.

Kralj Milan je imel kot mladi knez Srbije sličen doživljaj, kakor njegov sin.

On se je takisto smrtno zaljubil v neko vdovo, s katero je živel nato nekaj časa v ljubavnem razmerju. Zaljubljen je bil v njo naravnost blazno, a končno je bil vendarle prisiljen, da jo je pustil.

Ona se je zvala Leposava Novakovića. Ob času njihovega razmerja ji je knez pisal veliko število ljubavnih pisem.

Ko je knez prekinil svoje zveze z Leposavo in se oženil, je prišla nekoga dne k meni, mi vse povedala in se vrtola, da je več belgradeških odvetnikov prosila, naj jo zastopajo, a da ni hoteli niti eden izmed njih prevzeti njenega zastopstva.

Jaz sem ji odgovoril, da prav rad prevzamem posredovanje, toda samo pod pogojem, ako mi prinese vsa originalna pisma kneza Milana in vse beležke, ki jih ima, ter mi jih izročiti, da jih shranim v svoji blagajni. Takisto sem stavil še pogoj, da pisem nikomur več ne pokaže, dokler se stvar ne konča.

Leposava je v to privolila ter mi drugače dne prinesla pisma.

Prevzel sem jih ter jih shranil v blagajno.

Na to sem takoj pisal knezu Milanu. Kasneje sem čisto osebno posredoval pri njem, dokler se mi ni končno posrečilo izposlovati, da ji je dajal po 10 cekinov mesečno.

V svoji blagajni sem takrat imel 123 svojeručnih ljubavnih pisem kneza Milana.

Često sem jih prelistaval, ker so me jako zanimala. Iz njih sem razvidel, kako strastno je mladi knez

ljubil to ženko. V pisemih so bili tudi stiki, a vsako pismo je počenjal z besedami »Sunčice mojca«.

A iz pisem, ki jih je ona poslala njemu, zlasti iz onih, ki mu jih je pisala, ko jo je že zapustil, sem sklepal, da je to bila vrlo pametna in duhovita ženaka.

V teh pisemih je ona dajala mlademu knezu tako moralne in pametne nasvete, da se absolutno ni moglo iz njih sklepati, da mu je bila samo priateljica.

Boj proti draginji.

Shod D. J. Z. U.

V salonu hotela »Ilirija« se je vršil snoči nenavadno številno obiskan shod D. J. Z. U., katerega sta se udeležila tudi poslanca dr. Ravnhar in prof. Reiser. Med železničarji je bila zlasti dobro zastopana južna železnica in med temi postaja Poljane, Zidan most, St. Peter, Trst: od državnih železnic pa Jesenice in Kranj. Shod je otvoril predsednik D. J. Z. U. g. Črnogoj s pozdravom ter referiral o temi: »Sedanjí položaj železniškega uradništva«. Njegovega govora tu ne moremo prinesiti zaradi prepičljivega prostora, pa tudi ni potrebno, ker je itak prav vsakemu znano, da se je bavil z neznosno draginjo in imel za predmet kratkovidno in škodljivo politiko naše vlade, ki je imela še letošnjo spomlad celih 356 milijonov kron za vsake potrebe, med tem, ko trkajo uradniki zaman na njena vrata. Koalirane organizacije železničarstva imajo 4 glavne zahteve, ki jih morajo vsak čas ponavljati in te so:

1. Zvišanje stanarine, oz. aktivitetnih doklad, 2. preureditev penzijskega statuta, 3. draginjska doklada in 4. avtomatika.

Iz krogov železničarjev so došli delegatu za dunajske konference na shodu sledeči nasveti. Stanarina naj se zviša najmanj za 40% ali pa tako, kakor velja za častnike ter naj se obenem ustvari posebni razred za železniške pristave. Draginjska doklada naj se odmeri za najmanj 3 mesece od današnjega dneva nazaj. Delegat naj obenem raztolmači zahtevo po neomejenem uvozu argentinskega mesa ter po odprtju mej za uvoz srbskega mesa oziroma živine. Obenem pozivljajo uradniki, da naj vlada energično nastopi proti kartelom in proti velegrarni politiki. Nato je predsednik prebral sledečo

resolucijo.

Na shodu, sklicanem po D. J. Z. U. v Ljubljani, hotel Ilirija, dne 19. septembra 1911 zbrano uradništvo državne in južne železnice

izjavlja, da mu je vsled neprenehoma rastoče draginje pri vseh najpotrebnejših življenjskih potrebah urejeno gospodarsko življenje popolnoma nemogoče;

zahteva zato soglasno z vsem organizovanim železničarstvom Avstrije, da uprava železnic nemudoma ukrene vse potrebne, da se gmotni položaj železniškega uradnika izdatno in trajno poboljša;

izraža vodstvu D. J. Z. U. v Trstu svoje popolno zaupanje, mu naroča, da sporazumno z vsemi v nacionalni koalicii združenimi žel. organizacijami deluje na končno ugoditev vseh potom spomenice železniški upravi predloženih zahtev, in

svetovno izjavlja svojo neomajno solidarnost z vsem avstrijskim železničarstvom.

Resolucija je bila soglasno z velikim odobravanjem sprejeta. Nato

se je oglašil k besedi državni poslanec dr. Ravnhar.

Vsakdo razume današnje socialno gibanje človeške družbe in ni ena zadnjih zahtev, da hočejo ineti ljudje za pošteno delo tudi pošteno plačilo, saj vendar ne dela človek samo zato, da napravi svojemu delodajalcu delo in si ohrani samo golo življenje s tem, da odvrča s svojim zaslužkom od sebe lakoto. Naša zahteva je, da se nam zagotovi človeka vredno življenje, ki obsega poleg telesnih potreb tudi duševnega razvijanja in razvedrila. Kot državni poslanec hočem biti tolmač vaših težnj, kakor tudi težnj in zahtev vsega drugega uradništva. 5. oktobra se sestane državni zbor in simptomatično je, da se pred otvoritvijo državnega zbora vrsti shod za shodom vsi ti shodi pa imajo za predmet draginjo in lakoto. Značilno pa je za te shode tudi še to, da prirejajo le shode samo oni meščanski sloji, ki so navezani na stalne prejemke, kar je jasen dokaz, da si morejo drugi sloji pomagati in prevaliti draginjo, med tem ko ti sloji nimajo nikogar, katerega bi se mogli oprijeti. Da mora priti do rešitve draginjskega vprašanja, je gotovo in do tega bi bilo prišlo tudi brez obžalovanja vredne krvave nedelje na Dunaju. Ti dogodki pa so tudi sami ob sebi umljivi. Na eni strani bogatija, na drugi lakota, — kakor v starem Rimu, kakor neposredno pred francosko revolucijo, tako danes. Jasno je, da prireditelji demonstracije na Dunaju niso hoteli teh izgovorov, umevni pa so ti izgovori iz psihologije mase. Nočem presojati verjetnosti trditve, da so bili ti izgovori naročeni od nasprotne strani, ki je hotela v svoji onemoglosti in da onesnaži svobodnoiselnno gibanje, ki je zavladalo na Dunaju, napraviti reakcijo proti temu gibanju. To za nas nima tolikega pomena, ti izgovori pa so zaklicali: vladi glasen memento, da naj hiti. Tudi je bilo več kot neprevidno od ministrskega predsednika Gautscha, da je v konferenci načelnikov strank množici grozil, če ne bo mirno prenašala udarcev. Ravno te grožnje so pripomogle k temu, da je bila nevolja še večja. Marsikaj očitamo vladi. Eno največjih očitanj pa je, da ne pozna velikotežne gospodarske politike. Mnogo so krivi karteli, da je draginja tako narasla, so tu železni, sladkorni in petrolejski kartel in pa ono kartelu podobno združenje velikih agrarcev, kateremu naš mali kmet sledi nevede in zapeljan, med tem ko sam niti nima namena podpirati naraščanja draginje, ki je celo njemu v kvar. Gautsch sicer skuša odpraviti napake svojih prednikov zlasti ministra Weiskirchnerja, vendar pa je Gautsch ravno proti tem prednikom preveč kavalir in tudi premalo energičen zlasti proti Madžarom, kar se je zlasti pokazalo pri rogajanjih zaradi uvoza argentinskega mesa. Pa tudi pri uvozu srbske živine vidimo, kako je imelo veleagrarno združenje tu svoje prste vmes. Leta 1894 je Srbija uvažala še 54.000 volov in 200.000 prašičev, leta 1910 pa že samo 15.000 volov in 50.000 prašičev. Agrarna politika pa je ruinirala tudi našo industrijo, ki je bila poklicana, da si osvoji trg v Srbiji in na Balkanu. Nato dokaže poslanec nesmisel boja proti draginji, ki se kaže v znižanju transportnih tarifov železnic za 50% in v znižanju tržnih in klavnih pristojbin. Pri vsakem kilogramu mesa bi znašalo znižanje cene vsled cenejših voznih tarifov 1/2 v in vsled znižanja klavnih in tržnih pristojbin tudi 1/2 v, tedaj skupaj 1 v. kar gotovo ni pra-

ca, učiteljica pa je odgojiteljica prve vrste. Vsi trije lahko kar na metre merijo svoj prosti čas. Tudi marsikateri dovtip iz resničnih in neresničnih dogodkov lovskega življenja se bo slišal vmes, za kar bo skrbel naš vrli gozdar Lovro Strel. No, in moja malenkost bo pa vas lahko dolgočasila z različnimi podatki iz zemljeknjžnega življenja. Kajti tudi jaz jo večkrat primaham v Podravje. Samo pol ure pešhoda imam do tam.

»Da, gospodična, tako je!« se oglašile veleposestniki, ki je to vse prav dobro vedel; ali prepričan je bil, da bi on ne mogel vse tako po vrsti in tako lepo razložiti, kakor je to izpeljal kancelist.

Pa tudi neznansko ga je nekaj zaskrbelo v srcu. On s tako družbo, kakor jo je našel gospod Gaber, ne bo nikakor zadovoljen.

»Kaj poreče učiteljica, s katero se je bil domenil, kdaj napravita ženitovanje,« je vzdihoval v svojih mislih ubogi agrarec. »Gospa Vernikova pa bi rada videla, da vzame njeno nečakinjo. Lepša je in bogatejša. Nje se poprima. Učiteljica se je vselej izognil; zdaj pa bo moral po kancelistovem zabavnem receptu sedeti z njima pri eni mizi. Strašno! In povrh vsega pa še ta Strel, ki se vedno in povsod norčuje iz njega. In prav gotovo bo tudi takrat bril nor-

ce iz njega! Grozno, nezno! Gaber je strašno neumljen!«

Kancelist je bral vse te njegove skrbi na obrazu; in zelo všeč mu je bil ta veleposestnikov strah.

»Naj se spusti v družbo, da se malo ogladi in opili, posebno, če res namerava Vernikova sprejeti ljubzen med Milo in njim,« si je mislil gospod Gaber.

»Potem pridem pa še jaz katerikrat in moj papa,« obljublja Zalka.

»Imate čisto prav,« ji pritrdi okorno podravski agrarec.

»Srčno bo nas veselilo,« pravljia Gaber okornost svojega prijatelja.

»Posebno pa mene,« ji reče ljubko in mehko ljubezniva Mila.

Hitro so potekale minute, in vlak je venomer hitel dalje ter dospel slednjič v Pristanje, ki je bilo kakih šest ur oddaljeno od Podravja.

In izstopiti je morala Sušnikova Zalka.

»Na veselo svidenje,« ji je zaklicala Mila v slovo.

»Zdravstvujte,« ji je rekel kancelist.

»Zbogom!« je bila agrarčeva poslovilna beseda.

Sedaj se je razvil živahen in duhovit pogovor med Milo in kancelistom. Zamejec je sicer še sedel poleg Mile, a zini je le redkokdaj kakšno besedo, ki pa ni bila za dosti zlogov

daljša, kakor »da«. Poslušal je rajši kancelista in obhudoval Milino lepoto ter jo primerjal z ono podravsko učiteljico.

Da ni imel jezika na pravem koncu, se ne more tajiti, toda priznati pa se mora, da je imel oči na popolnoma pravem mestu.

Če ni znal govoriti, je pa znal tembolj presojati in umevati lepoto ženskega sveta s svojimi rjavimi očmi, ki so uganile, da presega Mila vsa podravska dekleta s svojo lepoto, tudi celo učiteljico, ki jo je imel desedaj za najlepšo žensko na svetu.

Da ni bilo sedaj Mile vmes, pa bi bil poročil učiteljico.

Ali Vernikova gospa, katero je imel posebno v čislh, mu je odsvetovala ter mu priporočila svojo nečakinjo. Zato je tudi oholela ter začutila potrebo po domači pomoči in pestrežbi.

In radi ljubkosti in lepote go-spejine nečakinje in zlasti pa vsled njenega priporočila se je gospod Ivan Zamejec še nočoj strašansko zaljubil v Milo, ki pa še ni imela povoda, da bi bila to opazila.

Kajti on je ljubil v svojem srcu, česar pa ni nikdar razodevalo oko, ali odkrival jezik.

Milina mama je bila pisala svoji sestri rosnici Vernikovi, kdaj pride Mila v Podravje.

Zato je poslala teta hlapca z vo-

zom na kolodvor, ki je bil kakih dvajset minut od Vernikove dvonadstropne hiše.

Zamejca je čakal njegov voz, Gabur pa jo je kar peš mahnil proti Rebri.

Gospa Vernikova je nad vse prijazno sprejela Milo. Postregla ji je z izborno večerjo ter ji povedala med jedjo, da ima strašansko migreno. Zdravnik jo obiskuje dvakrat na dan, a se ji bolezen prav nič ne zboljša. Zbolela je pred enim tednom. Da je ravno takrat imela pomenek z Zamejem glede učiteljice in nje, ji je seveda zamolčala. Postrežba je zelo površna, ker ji strežbo sami tuji ljudje. Zato pa upa, da sedaj gotovo kmalu ozdravi, ker ji bodo stregle skrbne roke dobre nečakinje.

»Potrudila se bom, da vam postrežem po vsej svoji moči,« ji je rekla Mila, ko je teta dokončala razlaganje svojega položaja.

»To tudi za trdno pričakujem od tebe,« ji de teta ter jo poljubi na čelo in jo odpravi spat, na kar se tudi ona sama zakoplje v mehke in tople pernice. Toda dolgo ni prišel sladki sen čez njene trepalnice.

Načrt, ki si ga je že pred enim tednom zasnovala v svoji glavi, se ji je nanovo razvil v njeni duši.

Zamejec, bogat in mlad veleposestnik, ki je nameraval poročiti tamojnjo učiteljico Rozalijo Srebot-

njakovo, se zaroči z njeno nečakinjo Milo. Železnikovo, ki je gotovo lepša od učiteljice.

Da hitro omami Zamejčovo srce ženska lepota, ji je bilo znano. Vede-la je pa tudi, da se ne brani gospod Ivan, kakor ga je vedno nazivala, bogate neveste, in da pri njem zelo veliko odtehta velika dota.

Mila Železnikova pa ni samo lepša, ampak tudi bogatejša od učiteljice.

»Vse se bo gladko izteklo, in Mila postane Zamejčeva gospa,« si je rekla z nočojšnim večerom popolnoma zadovoljna teta ter s to mislijo tudi zaspala.

Mila pa, ki je ležala v sobi poleg tetine spalnice, ni mislila na Zamejca in ne na učiteljico Rozalijo Srebotnjakovo, ampak njene misli so pohitele tja v Zavinek k roditeljema, k ljubi mami in dragemu papanu. Potem so ji ušle k Rženu, k lepemu aspirantu, ter zaspale ob njem. Tudi Mila so se trepalnice strnile, ustnice na zadržtele s sladkim usmevom Rženovo ime...

Drugi dan je sicer solnce poznalo vstalo, ali toplo in prijazno je plezalo na tedaj še prav nizkem neboškem choku. Južni vetrovi so počeli lizati zasnežene gorske vrhe in so gorko zapihali po Podravju. Sneg se je tajal, Drava naraščala.

(Dalje prihodnja.)

vo bojno sredstvo proti draginji, med tem ko bi utrpela n. pr. Ljubljana vsled znižanja klavnih in tržnih pristojbin kakih 8000 do 10.000 K na leto, draginja pa bi ostala neizpremenjena. Nujna potrebna je, da se povzpne naša vlada do pametne davčne politike, da odmerja davke progresivno z naraščanjem dohodkov ter si najde na ta način sredstev, da odpomore bedi svojih uradnikov.

Splošno dolgotrajno odobravanje je sledilo govornikovim besedam, nakar se je glasilo kot drugi govornik deželni poslanec prof. Reiser, ki je v kratkem govoru prinášal železniškim uradnikom simpatije celokupnega uradništva. Vse sedanje gibanje in vse posledice, ki jih ima še lahko to gibanje, so posledica vladne politike, ki je totalno zavozelna. Za militarizem ima vlada vse žepne polne cekinov, uradništvo pa najstrada, med tem ko vendar služijo uradniki, naj bodo v uniformi ali v civilni obleki vsi istemu gospodarstvu.

Nekako pogodbo podpišejo oni, ki stopijo v državno službo, in s to pogodbo posvete vse svoje moči državi, nasprotno pa je dolžnost države in tudi tiha pogodba, da svojim uradnikom preskrbi vredno življenje. Če tega država storiti ne mara, je sama kriva, če zavre v uradništvo nezadovoljnost.

Dolgotrajno odobravanje je sledilo govornikovim besedam, nakar je predsednik zaključil ta velepomembni shod.

Štajersko.

Na naslov c. kr. namestnije. V zadnjem času sta se dogodila zopet dva karakteristična slučaja postopanja celjske policije napram Slovencem v mestu. Pokazali ste to obravnavi Stibler-Ilgo proti nemškemu napadalcem in slučaj dr. Kukovec. Ker nismo prepričani, da bi vodja celjske policije proti krivicem storil svojo dolžnost, opozarjamo na te slučaje štajerskega namestnika, zagotavlja joč znova, da ne bo poprej varno ne premoženje, ne življenje, ne čast polovice mestnega prebivalstva v Celju, dokler se mestna policija ne podrži. V tem oziru je nabral nepozabni dr. Dečko mnogo dragocenega gradiva, ki bi se moralo poskati in dopolniti. Naši vodilni krogi morajo v tem oziru v Gradcu kakor na Dunaju storiti svojo dolžnost. Nasilje, krivice in nezakonitost terorja, podpiranega s krivimi prisegami mora biti v Celju vendar enkrat konec!

Vojska med Frankolčani in Straničani. V nedeljo, dne 17. septembra je nastal v Berložnikovi gostilni na Frankolovem strašen pretep. Pet fantov iz Stranice se je popoldne pripeljalo na Frankolovo in pilo že poprej, ko so došli k Berložniku, v dveh gostilnah. Pri Berložniku je bilo zbranih nekaj Frankolčanov, med njimi Janez Potočnik p. d. Macuh in njegov dvajsetletni sin. Za kratek čas se je vnel med Straničani in domačini hud prepir, iz katerega se je razvil pretep. Katoliškonarodni Frankolčani so branili junaško svojo domovino pred štajerskimi Straničani. Pretep se je preselil končno iz gostilne na cesto. Padlo je nekaj strelav, late in sekire so frčale po zraku in padale po glavah. Macuhov sin je napadel svoje nasprotnike s sekuro. (Ta možak je znan iz volilnega boja, ko se je skupno s klerikalnimi Dobernčani vojskoval za dr. Korošca pri Novi Cerkvi.) Konec te bitke je bil ta, da so Straničani naložili na voz dva težko ranjena in ju odpeljali v Vitanje k zdravniku. Upanja ni veliko, da bi ostala pri življenju. Starega in mladega Macuha so pa odpeljali v Vojnik k zdravniku, vendar pa njune poškodbe niso težke. Zadnji prizor te vojske se bo odigral pred celjsko okoliščino. Tu bi čakalo našo duhovščino, ki z brezumnim hujskanjem še bolj razdvija mladinu, mnogo hvaležnega dela.

Služaj Živny iz Rogatec končan. Iz Celja nam poročajo: Kakor smo že poročali v »Slov. Narodu«, je bil zadnji leta glavna opora nemškutarskega župana Ferschniga v Rogatec bivši orožnik in pozneje občinski tajnik rogaški Jože Živny, rodom moravski Čeh. Ta Živny je bil obenem občinski redar in tajnik okrbolnuice. Kogar je imela vladajoča trška klika na piki, tega je Živny preganjal do krvi. Trgovce Emerik Šupane v Rogatec je vodil pri obvolitvah opozicijo in se hudo sprl s Ferschnigom in drugimi pomembnimi Hrvati v Rogatec. Živny ga je ob vsaki priliki napadal in hrulil, vsled česar je došlo med obema do hudega sevraštva, katero je rodilo nebroj tožb. Vključ temu je šel Živny dne 15. maja v Šupančevu gostilno in grozil gospodarja z revolverjem, ker mu ni hotel dati pijače. Revolver so mu vzeli in 17. maja je Živny izginil iz Rogatec. Vzel je seboj iz bolniške

blagajne 252 K in še znesek, ki ga je dobil od župana za prodano galico, 247 K. Živnega so v Trstu prijeli. Celjsko okoliščino sodišče je Živnega oprostil krivde javnega nasilstva in poverjenja. Sedaj pričakujemo samo še, da bo Živny zopet v Rogatec nastavljen.

Iz Ormoža nam poročajo: Dne 17. septembra je bil izvoljen v občini Hardek za župana vrl narodnjak g. Franc Hanželič, sin bivšega dolgoletnega hardeškega župana. Za občinska svetovalca sta izvoljena Ivan Petek in Ivan Kirič. Občina Hardek tvori takorekoč predmestje nemškutarskega Ormoža, in je zato za Slovence važna postojanka.

Velika ljudska slavnost kluba napr. slov. akad. v Celju je jako izobno uspela. Udeležba ravno ni bila prevelika in smo posebno pogrešali goste iz takih krajev, kamor Celjani o priliki tamkajšnjih slavnosti prav pogosto hodijo. Drugače pa smo opazili goste iz Zidanega mosta, Radeč, Laškega trga, Ljubljane, Mozirja in celo dva Hrvata iz Zagreba, ki se nista vstrašila dolgega pota in sta prihitela med nas. — Vsi prostori Narodnega doma pred vsem pa velika dvorana so bili s finim okusom dekorirani. V šotorih so stregle naše gospe in gospodičue. Splošno je ugajala vojaška godba iz Belovara, ki je pač v prvi vrsti pripomogla slavnosti do tako lepega uspeha. Koncertne točke so bile fino izbrane in dobro izvajane, po koncertu pri plesu pa so vojaki prav pridno svirali do ranega jutra. Pribiti je treba, da so se pri koncertu izvajali samo slovenske skladbe, za kar se je občinstvo godbi z burnim aplavzom zahvaljevalo. Nekaj novega za Celje je bila volitev kratotice: glasovanje je bilo prav živahno tako, da je volilna komisija šele ob polu 12. uri naznanila rezultat. Največ glasov je dobila gospica Darinka Homanova iz Radeč, druga je bila njena sestra Marlenka Homanova in tretja gospica Marta Hrašovec iz Celja. Vsem tem trem je izročila komisija lepa darila. Dosti lepih dobrotk je imel tudi srečolov. Med ljubke gospičue, ki so predajale srečke, se je mešal tudi umazani mešetarski žid, ki je s svojim gladkim jezikom zvalil marsikak krajevar iz žepov. Za zabavo v obilni meri je skrbel tudi »versifaks«, ki je za malo ceno izdajal svoje pesmi in verze in vzbudil mnogo smeha. Zabave torej je bilo povsodi dovolj, animiranost je bila splošna in je trajala do ranega jutra. Največji trud pa so imele naše narodne dame, da so vstregle vsem obiskovalcem. Pivo, vinarna, buffet, slaščičarna, šampanjec, cvetličnjak, tabakarna, butelke, kavarna, vse je bilo krasno urejeno in povsod si bil — kar je treba poudarjati — postrežen po primernih cenah. Pozabiti ne smemo planinske kočice, kjer so se zbirali najvselejše ljudje in kjer je v krogu lepih gospičue stregel planinski oštr lačnim in žejnim gostom. Tam v planinah je zapel tudi mešani zbor pod spretnim vodstvom prof. Beranika nekaj mičnih pesmic. Če še omenimo tamburaše, ki so prav pridno in dobro svirali, upamo, da nismo prezrli ničesar. Večina ljudi se je razšla zadovoljna, čuteč da se je enkrat zopet prav dobro zabavala. In to je bil razven dobrodelnega namena tudi namen cele prireditve. Vsem, posebno gospe in gospičam, bo najlepša zahvala za njihov trud spomin na ta krasen večer in pa uspeh, ki ga je slavnost dosegla. Klub naprednih slov. akad. pa bo lahko zabeležil zopet lep uspeh, kateri ima njegov arhiv zabeleženih že toliko.

Izvoz trsnih cepičev v Bolgarijo. Graška trgovsko - obrtna zbornica poroča po naročilu c. in kr. konzulata v Sofiji: L. 1910 se je nakupilo v avstro - ogrski monarhiji samo en del trsnih cepičev za nove ameriške nasade; toda pri tem je bilo mnogo težav, ker se ali dotičnih vrst ni dobilo ali pa se jih ni dobilo v zadostnih količinah. Ker pa gre tu za precejšnjo uvoz (v Bolgarijo), opozarjamo na to domače trsničarje. Povprašuje se največ po sledečih vrstah: riparia monticola, rupestris du Lot, rupestris Berlandieri, riparia portalis in riparia Berlandieri. — K temu pripominjamo, da se graški trgovski - obrtni zbornici ni zdelo vredno opozoriti na to zadevo v slovenskih listih tudi slovenskih trsničarjev in trsničarskih zadrug, ki so gotovo zmogne velikega izvoza. Glede da se, kakor vedno, da profitirajo Nemci in najsi imajo tudi manj vredno blago. Naš izvoz na Balkan bi bil sploh predmet zelo hvaležnega študija. Prišli bi na to, da dobavljamo pr. zagrizeno nemška trdnica Woschnagova v Šostanju vse usnjeno blago za bolgarsko in menda tudi srbsko armado. In s slovenskimi stotisoči zaslužka zatirajo potem Woschnaggi prav lahko slovenski življenj v Šostanju. Velik izvoz na Balkan ima nadalje celjski Westen, kateri se tudi redi od slovenskih grošev in je spravljen v slovenski celjski okoliški občini

do — 4 glasov v 1. razredu! Kdaj bomo došli do tega, da bodo na Balkanu vedeli za slovanke trdnice in nakupne vire na avstrijskem jugu?

Drobne novice. Sneg je zapadel te dni na vseh višjih gorah na Zg. Stajerskem prilično do višine 1200 m. Vreme se je zdato ohladilo. — Iz Oplotnice poročajo: Hlapec posestnika Štefana Založnika je opazil te dni, da je bila voda v studencu popolnoma bela. Preiskava je dognala, da je nekdo nalil v studenec karbolne kisline. Najbrž je storil to kak sovražnik. — Zbolel je graški učitelj in dež. poslanec Anton Otter. Po daljši bolezni je prestopil te dni srečno operacijo zaradi nekega eksudata pod rebri. Sedaj se mu počasi obrača na bolje. — Težko rano je dobil na roki delavec v Westnovi tovarni pri Celju Janez Arzenšek. Nek kos pločevine na valjarju mu je prerezal meso na roki do kosti. Spravili so ga v bolnišnico.

Koroško.

Iz celovškega občinskega sveta. Mestni občinski svet v Celovcu je sklenil v zadnji seji, da sežida občina dvonadstropno delavsko hišo za mestne uslužbenke. Proračun znaša 50.501 krono, pod pogojem seveda, da se oprosti hiša 24 let davka. Hiša bo imela 12 stanovanj, ki bodo obstajala iz ene velike sobe, kuhinje in male šrambe. Najemnina bo znašala za eno stanovanje mesečno 12 kron. Med drugim je odklonil občinski svet podporo katoliškemu šolskemu društvu in sicer na predlog občinskega svetnika A. Hatz, ki je rekel, da ta podpora ni v letnem proračunu. Nato pa je župan izjavil, da se občinskemu svetu celovškemu ni treba skrivati za takimi prozornimi izgovori, marveč da naj se izreče javno in jasno, da ne dovoli podpore, ki ima drugo politično tendenco kakor velika večina občinskega sveta. Zavrnilo so podporo katoliškemu društvu na podlagi te izjave soglasno.

Gorec železniški voz. Na turski progi se je vnel večeraj med vožnjo tovorni voz, ki je bil obložen z volno. Ogenj je zanetil bržkone iskra iz stroja. Voz je gorel, dokler ni pripeljal tovorni vlak v Pusarnico, kjer so ga odpeli in pogasili. Škoda je precejšnja, zgorelo je skoro pol voza volne. Voz je nepoškodovan.

Porotno odide v Celovec. Večeraj je bil obsojen pred porotnim sodiščem delavec Josip Steiner radi požara na 4 leta težke ječe. Steiner je priznal, da je zažgal iz maščevanja kozolec župana Knapiča v Salvatorju, s čimer je povzročil 9000 kron škodo. Kozolec je bil zavarovan za 7200 kron.

Prepovedan živinski semenj. Z ozirom na močno razširjenje živinske kuge na gobcu in parkljih je politična oblast prepovedala v Šentvidu takozvani semenj na travniku. Semeni, katerega navadno obiskujejo številni živinski trgovci, bi se imel vršiti v začetku oktobra.

Cigani v banki. V Celovcu so prišli v neko banko cigani, več moških in ena ženska, in so zahtevali nemške zlatnike. Uradnik jim je predložil denar in cigani so res nekaj komadov kupili. Ko pa so odšli, je zapazil uradnik, da mu manjka 150 kron v zlatu. Otvrdel je cigane takoj na policijo. Tatove so zasačili še v mestu in jim vzeli ukradene zlate.

Primorško.

Carinski uradniki v Trstu so dosegli zopet prejšnji delavni red. Glavni carinski urad je izdal v torek popoldne sledečo odredbo: Vseled ukaza predsedstva deželnega finančnega ravnateljstva v Trstu se odpravi nov določena razdelitev uradnih ur, ki je stopila v veljavo 14. septembra in se določa zopet prejšnji uradni delavni čas od 8. zjutraj do 12. in od 2. popoldne do 6. zvečer. S tem je zopet prišla cela služba na prejšnji tir in uradniki bodo zopet lahko nekaj zaslužili še posebej s čezurnim delom, kar bi bili z novim delavnim redom izgubili. Sicer s tem zadeva še ni končana, kajti oblasti hočejo na vsak način delavni čas premeniti. Kako bodo to napravili, se še ne ve, na vsak način pa mora biti pri vsaki novi razdelitvi opoldne najmanj dve uri odmora in ne smejo biti uradniki gmotno prav nič oškodovani, bodisi na en ali na drug način.

Kolera. Bakteriološke preiskave vseh prebivalcev, ki jih je vodil dr. Hamerscheidt v Bertokih, so dovršene. Uspeh je povsem zadovoljiv. Ljudstvo je popolnoma zdravo. Podrli so torej provizorične infekcijske barake in preneha tudi stalna zdravniška služba. V pomorskem lazaretu pri Sv. Jerneju umrli 63letni mornar laške trabakule »Bel-luno«, Franc Nordio, glasom izida bakteriološke preiskave ni umrl za kolero.

Tatvine. Večeraj so aretirali v Trstu še večkrat kaznovanega tatu 23-

letnega tehničnega risarja Josipa Montanadija. Različne stvari je že kradel ta človek, denar, obleko, živila in podobne stvari. Sedaj je prišel na čudno idejo in je začel krasti po večjih hišah v večah in stopnicah plinove svetilke. Pokradel jih je precejšnje število. Kam jih je prodajal, še ne vedo. — V gostilni »Al Ponte« pa so aretirali 40letno mlekarico Ano Ukmarjevo, ki je že več kot pol leta odnašala namizno perilo. — Na Lloydovem parniku »Adelsberg« pa je ukradel neznan tat iz kabine nekega natakarka 66 kron in daljnogled.

Novo železniško palačo bo sezidalo ravnateljstvo ogrskih železnic v Pulju. Poslopje bo stalo na vogalu trga Zichy in ceste Deak. V pritličju in v I. nadstropju bodo pisarne za skladiščno ravnateljstvo, blagajno in računski oddelke. V II., III. in IV. nadstropju pa bodo stanovanja za železniške uradnike.

Ogenj v Gradiški. Minoli teden je pogorela v Gradiški hiša posestnika E. Rigottija. Ogenj je nastal v dimniku. Hiša je pogorela z vso opremo. Škoda znaša nad 4000 kron. Krita je z zavarovalnico.

Cene grozdju v Istri. Povprečne cene istrskega grozdja so sledeče: V Vodnjanu 26 K, belo, navadno 24 K, v Pulju belo in rdeče mešano 28 K, v Krču belo, navadno, 24 K, v Velinju bilo in rdeče mešano 40 K. V Novem gradu prodajajo burgundca in traminca po 33 K.

Dnevne vesti.

+ Nebotična hinavščina. V večerajšnjem »Slovenec« čitamo: »Na grobu septembarskih žrtev je danes svetila samo ena lučica — lučica zapuščene matere in ležal je samo en venec, venec — zvestih prijateljev.« In kdo so ti prijatelji? Seveda — klerikale! Da se v vsi nagoti spozna klerikalna hinavščina, konstatiramo to-le: Kakor je znano, je slovenski narod zložil lepo vsoto, da se postavi dostojen spomenik septembarskim žrtvam na pokopališču pri Sv. Križu. Skrb za ta spomenik je prevzel takozvani Združeni narodni odbor, v katerem sede tudi klerikale: dr. Pegan, Kregar in Tersegav. V prepričanju, da ne more biti pač nikogar, ki bi mogel nasprotovati nedolžnemu nagrobnemu spomeniku, je gori navedeni odbor dal napraviti načrte za spomenik ter kasneje, ko so bili načrti odobreni — tudi od pokopališke uprave in od poklicne oblasti, oddal delo kiparju Peruzziu in kamnoseku Vodniku. Poudarjamo, da se je vse to izvršilo, ker so klerikalni člani odbora izrecno zatrdili, da se ni bati, da bi kdorkoli morda skušal preprečiti postavljenje spomenika na pokopališču. Ko pa je bil spomenik takorekoč že gotov, se je »Združenemu narodnemu odboru« sporočilo, da pokopališka uprava absolutno ne more dovoliti, da bi se septembrskim žrtvam postavil nagrobni spomenik na pokopališču. To se je zgodilo po tem, ko se je načrt za spomenik predložil v odobrenje pokopališki upravi in ko je predsednik te uprave, kanonik Sušnik izrecno zagotovil, da nima niti obliki spomenika, niti proti zasnutku prav ničesar ugovarjati!! Takrat je odšla posebna deputacija h kanoniku Sušniku, da ga pregovori, da dá v imenu pokopališke uprave dovoljenje za postavljenje spomenika. Sušnik je gospe sprepel prijazno ter jim povedal, da on osebnoma nima ničesar proti spomeniku, pač pa da je odločen nasprotnik spomeniku — škof Anton Bonaventura, kateri edini odločuje v tej stvari. Odbor se je obrnil torej na škofa samega. In kaj je rekel škof? Rekel je, da ima na pokopališču govoriti samo on in pokopališka uprava in da nima nihče pravice, da bi se vmešaval v pokopališke zadeve, on pa spomenika absolutno ne dovoli postaviti in sicer za to ne, ker se nahaja grob septembrskih žrtev na sredi pokopališča in bi spomenik v taki velikosti in obliki in na tem mestu značil provokacijo Nemcev. Pri tem svojem ukrepu je škof vstrajal vključ vsemu prigovarjanju, vključ vsem prošnjam! In ko se ga je opozorilo, da bo ves narod užaljen in ogorčen, ako izve za njegovo stvarno neutemeljeno nasprotovanje spomeniku septembrskim žrtvam, je patetično vzkliknil: »Saj sem že mnogo pretrpel, bo že bog dal, da bom pretrpel tudi to!« Ko ta intervencija ni nič izdala, je poslal odbor k škofu — Kregarja. In temu se je posrečilo škofa omehčati v toliko, da je dovolil postavljenje nagrobnega spomenika pod temi-le pogoji: 1. Mrtvi trupli Lundra in Adamiča se morata na sredi pokopališča izkopati ter prenesti v kot k zidu. 2. Spomenik se mora znižati za dva metra, da ne bo s vojo velikostjo — provociral. 3. Na spomeniku je mesto datuma »20./IX. 1908.« napisati: »20. septembra 1908.« in 4. besedo »izdihnila« je treba nadomestiti z besedo »umrla«. Odbor je te naravnost žaleče in onečastujoče pogoje hočeš nečeš moral s krvavečim srcem sprejeti, ker

je bil spomenik že malodane dodelan in tudi že plačan. Toda tudi to dovoljenje je bilo samo pesek v oči, ker je kasneje škof izposloval, da je postavljen spomenik ob koncu konecev prepovedala politična oblast. Proti tej prepovedi se je vložila pritožba na ministrstvo, ki pa še dosedaj ni rešena, dasi je od vložitve pritožbe poteklo že skoro leto dni. Tako so postopali ljudje, ki so sedaj dovolj nesramni, da se postavljajo za — »zveste prijatelje« septembrskih žrtev, Človeka, ki je poučen o vsem tem, mora vzpričo takega cinizma in vzpričo takšne hinavščine obliži rdečica srda in sramu! A da še bolj označimo klerikalne »zveste prijatelje«, povemo še to-le: Škof je rekel, da ima na pokopališču govoriti samo on in da nima nihče pravice se vmešavati v pokopališke zadeve. Iz teh njegovih besed je razvidno, da ne sme brez njegovega dovoljenja nihče niti okrasiti grobov septembrskih žrtev. »Združeni narodni odbor« je imel v ponedeljek, dne 18. septembra ob 5. popoldne sejo. Na tej seji se bi imelo razpravljati tudi o tem, da bi se smelo urediti grobove Adamiča in Lundra ter jih primerno okrasiti. Na to sejo so bili seveda povabljeni tudi vsi klerikalni člani, in sicer potom priporočeni pisem, ki so jih dobili v ponedeljek zjutraj. Toda klerikale, ki so nemara že slutili, da bi se na tej seji lahko govorilo tudi o okrašanju grobov, so izostali od seje od prvega do zadnjega: k seji ni prišel niti Kregar, niti Štefe, niti Tersegav! Zakaj ne? Menda ni treba še posebej razkladati! Sedaj pa naj narodno občinstvo še enkrat prečita »Slovenec« notico, v kateri piše Štefe in Tersegav: »Na grobu žrtev je danes ležal samo en venec, venec — zvestih prijateljev.« Pa naj še kdo reče, da klerikale niso mojstri v hinavščini!

+ Intervencija dr. Susteršiča. V »Slovenec« čitamo to - le brzojavko: »Beda na Kranjskem. — Dunaj 20. septembra. Večeraj je državni poslanec dr. Susteršič interveniral pri ministrskem predsedniku baronu Gautschu za nujno podporo bednemu kmečkemu prebivalstvu kranjske dežele, ki je znova tako hudo prizadeto po suši.« — Ali je dr. Susteršič pri tej priliki povedal ministrskemu predsedniku, da skuša to bedo kranjskega prebivalstva na brezvesten način izkoristiti klerikalna, od države in dežele gmotno podpirana »Gospodarska zveza«, ki kljub vsestranskemu pomanjkanju živih in krme v naši deželi vendarle sme svobodno nakupovati seno in krompir ter ga izvažati v inozemstvo?!

+ Baron Schwarz je zopet neavozen. Od zanesljive strani se nam poroča, da deželni predsednik baron Schwarz zahteva od orožniškega poveljstva, da mu pošlje v Ljubljano od vsake orožniške postaje na Kranjskem po enega orožnika za — cvetlični dan 24. septembra 1911. — Nič se ne bojte gospod baron, cvetlični dan bo mirno potekel.

+ V razumevanje. Kako malo je »Gospodarska zveza« sposobna fungirati kot pomožna akcija, kaže podpora po toči ponesrečenim kmetovalcem občine Trebnje, Dobernice in druge. Lani je pobila toča, letos pa šele sredi poletja, mesto v zgodnji pomladi je prišla koruza. O kakovosti koruze sploh govora ni; ljudje so bili veseli, da so dobili tako, kajti domnevali se je, da je prišla podpora radi državnozbornih volitev, ne pa radi nesreče. Sicer bi je sploh ne bilo. Med županstvi in »Gospodarsko zvezo« se je vnel tudi boj, kdo izplača visoko voznino. Razume se, da je v tem boju podlegla »Gospodarska zveza«. Kar celih šest vagonov koruze pa je poslala v Mirno, kjer ni bilo nikake toče, mesto v Mirno peč. Tako je sploh klerikalno gospodarsko delo: podosd prepozno, skrajno sebično in brez glave. Zato sedijo klerikalni mogotci ob prazni deželni blagajni.

+ Volitve v Spodnji Šiški. V večerajšnjem našem poročilu v kandidatski listi narodno - napredne stranke v Šiški je pomotoma izpuščen v II. volilnem razredu gosp. Milan Cimerman, odvetniški sollicitator v Spodnji Šiški. Toliko v popravek in spopolnitev.

+ Agitacijski lokal narodno-napredne stranke za občinske volitve v Spodnji Šiški v nedeljo, dne 24. t. m. je v gostilni pri Moharju. Kdor želi kakoršnegakoli pojasnila, naj se potruži v nedeljo k Moharju.

+ Na e. kr. rudniški šoli v Idriji se še vedno ni ustanovil VIII. razred, kakor to nujno zahtevajo idrijske šolske razmere. Rudniška uprava se izgovarja s starim izgovorom, da bo šola itak prešla v kratkem pod deželno upravo, da se tedaj nahaja v prehodnem stadiju in naj za sedaj ostane taka, kakršna je. Postopanje rudniške uprave v tem oziru je naravnost neumljivo. Pogajanja radi prevzema idrijske ljudske šole v deželno upravo se znaajo, ne vemo kako dolgo, zavlačevati, ali naj bodo delnice ves ta čas brez višje izobrazbe? Sicer pa tudi nimajo pogajanja

ničesar opraviti z ustanovitvijo osmega razreda; če bo kdaj prevzela šola dežela, kar se najbrže ne bo tako kmalu zgodilo, ali pa sploh nikoli, bo prevzela tudi VIII. razred. Prepričani smo, da izdatke za ustanovitev VIII. razreda, ki ne more mnogo presegati zneska 2000 K, ne igra posebne vloge pri bogatem c. kr. idrijskem erarju, marveč so edino klerikalne intrige vzrok, da se ne ustanovi VIII. dekliškega razreda v Idriji. Idrijski klerikalci se na vso moč trudijo, da bi prešla dekliška šola v roke Oswaldovih nun, ki so se s pomočjo klerikalnega ministra Gessmanna prav po nepotrebnem ugnjezdile v Idriji. Resnično so izposlovali, da je ministrstvo poverilo pouk VIII. razreda nunam, toda pouk je bil tak, da ga je šolska oblast ustavila. Klerikalci sedaj lažejo, da je občinski odbor idrijski protestiral proti nunskeemu VIII. razredu, marveč je ta le prošil za otvoritev VIII. razreda na obstoječi rudniški dekliški osemrazredni šoli, kar je edino smiselno. Če je tedaj imel erar dovolj denarja za ustanovitev privatnega osmega razreda, ki pa si ni mogel pridobiti pravice javnosti, lahko bi torej ministrstvo dovolilo tudi mnogo manjša denarna sredstva za VIII. razred na dekliški šoli, kamor edino spada. Samo klerikalnemu rovarjenju se imajo Idrijčani zahvaliti, da letos še ni otvorjen VIII. dekliški razred. Toliko govore klerikalci o Goslinčarjevih sposobnostih, ali niti toliko ne zmore ta dični klerikalni poslanec pri ministrstvu, da bi izposloval razširjenje idrijske rudniške dekliške šole na VIII. razred. Tako je, ako se ima klerikalca za poslanca!

— V informacijo evetličnemu dnevu. V nedeljo se vrši v Ljubljani prvi evetlični dan. Novost stvari, kakor dobrota namena govori toplo za prireditve, dasi je letni čas in zakasnela sezija letos ne bodo pustili do popolnega razvika in uspeha. Vendar je pa več kot gotovo, da bo ta človekoljubna prireditev lepo izpadla in s tem je dosežen namen prirediteljev. Cvetlični dan bo v Ljubljani popolnoma prilagoden krajevnim razmeram. Določena je zanj vsa nedelja 24. septembra od sobota 23. septembra od 4. popoldne naprej v toliko, da se v soboto prodajajo cvetke le na ulicah: Sv. Petra cesta, Marijin trg, Stritarjeva ulica, Mestni in Stari trg, Pod Trančo, Jurčičev trg, Židovska ulica, Dvorski in Kongresni trg ter Šelenburgova in Prešernova ulica. Razven tega na vseučiliščnem shodu ob 8. zvečer v Mestnem domu in v deželni gledališču. V nedeljo bo pa prodaja cvetlic splošna. Mesto se razdeli v 30 okrožij, vsako s svojo evetlično zalogo. V tej evetlični zalogi, ki se bo nahajala v posebnem določenem lokalu, bodo dobivale dotičnemu okrožju prideljene gospodične od posebne dame - načelnice cvetke, ki jih bodo potem razprodajale po ulicah, ki pripadajo dotičnemu okrožju. Cvetke naj nosijo gospodične v košaricah, ki si jih oskrbe same. Vsaka gospodična dobi od svoje okrožne načelnice zaprt nabiralnik, v katerega bodo kupovalci sami metali poljubne zneske za kupljeno evetko, ki naj se nosi v gumbnici. Iz tega vzroka bo menjavanje denarja nemogoče in naj si torej vsak pripravi potreben drob! Silil se je kupovanju evetlic razumljivo ne bo nihče, zato je nerazumljivo razburjenje onih, ki naši človekoljubni in narodni prireditvi niso naklonjeni. Vsakemu evetličnemu okrožju bosta prideljena kot reditelja dva akademika, ki bosta imela, kakor vse sodelovalke pri evetličnem dnevu za znak bel trak z rdečim napisom »Cvetlični dan v Ljubljani.« Vse občinstvo pa prosimo, naj pazi in posreduje, da se gospodične prodajalke cvetk ne bi od kake netaktne strani insultirale ali sploh na kak način ovirale.

— Slovenskemu rodoljubju! Odbor društva »Branibor« prosi slov. rodoljubje, da mu prepuste prebrane slov. časopise, katere razpošilja naše društvo vsaki teden v ogrožene kraje in na meje slov. dežel. S tem razpošiljanjem vrši naše društvo važno narodno delo; naj bi se izobrazil širila — kolikor je to potom časopisja mogoče — tudi v zadnji gorski vasi, naj bi imeli s tem naši bratje v ogroženih krajih, ki dostikrat iz gnutnih ozirov ne morejo biti naročeni na kak list, lepo priliko, da se jih polagoma vzgoji do zavdnih in značajnih Slovencev. V to svrhu zbira naše društvo predvsem napredno časopisje in iskreno je želeli, da se slov. javnost v veliki meri odzove naši prošnji. Časopisi se pobirajo vsako soboto, in sicer se jih lahko odda v sledečih trafikah: Čušar, Šelenburgova ulica; Dolenc, Prešernova ulica; Kleinstejn, Jurčičev trg in Velkavrh, St. Jakobski trg. — Odbor društva »Branibor«.

Čebelarški shod v Notranjih Goricah se vrši v nedeljo, dne 24. septembra ob pol 4. popoldne pri čebelnjaku gosp. Novaka. Na shodu bo predaval gosp. nadučitelj Liko-

zar o čebelarških podružnicah in o pravilnem osimovanju čebel. Ker se namerava ustanoviti lastna podružnica, se pričakuje obilo udeležbe.

Zabavljanje na prikladi. Iz Logatca se nam piše: V nedeljo smo imeli priliko slišati od gosp. župnika kritiko sokolske veselice, katere se je vršila dne 10. t. m. na vrtu hotela »Kramar«. Kje je kritiziral gospod župnik to veselico si pa lahko vsak predstavlja — na prikladi v cerkvi. Govoril je o pijančevanju, ki naj bi bilo na tej veselici. Toda bodi pribrato, da na sokolski veselici ni bilo od daleka toliko pijančevanja, kolikor ga je bilo 8. t. m. na obletnici otvoritve »Društvenega doma«, o čemur bi lahko marsikateri napredni gostilničar pričal. Sicer so pa župniku vse sokolske in Ciril in Metodove veselice trn v peti. Jako se je znesel nad onimi dekleti, katere so pri tej sokolski veselici stregle. Pretil jim je celo, da jih imenuje in iz cerkve izžene. To je pač največja nesramnost. Gosp. župnik, kdo je pa zidal cerkev, ali ste jo vi z vašim denarjem, ali so jo župljani s svojim? Zanimajte se pa bolj za vaše ljubljenske »bogomile«, ki so bile toliko radovedne, da so z »Nakla« opazovale telovadce, ki so se na hlevu gosp. Kramarja slačili. Še nekaj g. župnik. Zakaj naj bi bili udeleženci sokolske veselice norci, kakor ste se naslednji dan po veselici izrazili proti neki osebi? Dejali bi pač, da so bili mnogo večji norci oni, ki so bili dne 8. t. m. na obletnici »Društvenega doma«, kajti čeprav so vrhniški tamburši že okoli 8. ure odšli, se je še okoli polnoči slišalo cviljenje okoli »Društvenega doma«, kjer je bila veselica. Pri imenovanju veselice ste bili celo vi navzoči. Pa ker smo že pri vaših pridigah, bi bilo zanimivo tudi to, kako ste postali tako strasten, da ste vpeljali v cerkev politiko. Takoj, ko ste prišli v Logatec, ste bili ponizni kakor ovčica in ljudje so se že veselili, da bodo zopet slišali besedo božjo. Toda po par nedeljah sta že začela politika in ples grmeti raz leco. Pač lepa zahvala župljenom, ki vas puste samega, z dvema kuharicama v palači s toliko in toliko sobami in s tremi kuhinjami. Kjer bi bili lahko kaki uradi nastanjeni in katera je obično stala ogromno desetisočakov kron. Svetujemo vam g. župnik, da ločite politiko od vsega poklica, kar politika in talar ne spada ta skupaj.

K vprašanju o tujskem prometu v Belokrajini. Piše se nam: Letošnja prireditev razstave ranega sadja v Črnomlju je bila zelo srečna misel tukajšnjega okrajnega glavarja. Sploh mu gre priznanje, da je v tem kratkem času, kar živi med nami, pokazal dosti resne volje za vsestranski napredek Belokrajine. Njegovo zanimanje za narodne spomenike, njegova skrb za ohranitev narodne noše, njegov trud za povzdigo šolstva in gospodarstva je znana in priznana stvar. V očigled skorajšnje gradnje belokranjske železnice ga čaka še mnogo dela. Za danes bi ga opozorili samo na eno izmed najvažnejših in najnujnejših vprašanj, ki čakajo skorajšnje rešitve od poklicanih faktorjev. Kdor koli malo natančneje pozna naše kraje, mora priznati, da je Belokrajina še čisto nepriljavljena na tujski promet. Večina naših gostilnic niti izdaleka ne odgovarja zahtevam današnjega časa niti glede postrežbe, kam šele glede snage. (Nedavno izšla knjiga v higijeni na kmetih je sicer večinoma zelo srečno prišla na pravo adreso, ali kaj, ko leži nerazrešana in zaprašena ravno v tistih hišah, ki so najbolj potrebne sličenega pouka.) Ena sama kuhinja je v Belokrajini, ki je kos bodoči svoji nalogi. Čujejo se že zdaj pritožbe o pretiranih cenah po nekaterih kmetijskih gostilnah, ki zaračunije najprimitivnejše opremljeno prenočišče tako drago, da dobiš za to ceno z vsem komfortom opremljeno sobo v prvem hotelu kakerega velikega mesta, in kjer neukusno pripravljen zrezek ne stane nič manj kot kaka delikatesa v kakšnem svetovnem kopalšču. Naši ljudje ne vedo pač, da s tem odvrčajo tuja in da utegnejo imeti slične malenkosti slabe posledice za bodočnost Belokrajine. Zgradba nove železnice bi nam sigurno privabila v naše kraje letoviščarje. Imamo lepe slikovite pokrajine, prostrane snrekove gozde, priliko za veslanje, kopanje itd. (Gradac, Krupa, Adlešiči, Vinica.) Ljudstvo bi se tem potem nudila prilika za prodajo sadja, zlasti grozdja, kar bi prinašalo vsekakor več dobička nego trgovina z grozdom. Na vse to je treba ljudstvo pravočasno pripraviti in opozoriti, da nas ne izpodrinejo — kot povsod o takih prilikah — podjetnejši in strokovno naobrazenejši tujci. Predavanja v tujskem prometu, nauk o gostilniški higijeni, praktični pouk o postrežbi, kuhanju itd. so nam živa potreba. Vse to pa nam bi nudili dobro urejeni gospodinjstvenokuharski tečaji. Čudimo se sploh, da ni že sami gostilničarski zadrugi pri-

šlo na misel, da priredi tudi po Dolenskem slična tečaja kot jih je s priznanim uspehom priredila v Ljubljani in na Bledu in ki ga baje namerava prirediti v Kamniku. (Kako trdno spe je naš gostilničarji, že dokazuje dejstvo, da nima noben tukajšnji gostilničar svojega strokovnega lista, ki bi mu bil zelo poučen s svojimi članki.) Vsekakor treba v najkrajšem času storiti potrebne korake, zakaj prihajajo že zdaj povpraševanja po stanovanju in hrani, in utegne se dogoditi, da nas prehitijo ter postavijo svoje barake s prenočišči in v gostilnam, in domačini se bomo obrisali za lep zaslužek.

Neupravičena prodaja vojaških potrebščin. Poveljstvo 27. pešpolka opozarjamo v interesu raznih trgovcev in obrtnikov na okolnost, da orožni mojster 27. pešpolka K. že leta sem prodaja izstopajočim pristoječim raznovrstne potrebščine, kakor sablje, porteepeje itd. S to prodajo, za katero nima po naši vednosti nobene obrtne pravice, se nareja občutna konkurenca prizadetim obrtnikom in trgovcem. Pozivljamo torej merodajne činitele, da to nedopustno prodajanje za bodoče zabranijo.

S ceste. Karambol. Ko je včeraj popoldne nek pekovski vajenec s kolesom pripeljal po Komenskega ulici na Resljevo cesto, pride po Resljevi cesti nek drug kolesar, kateri je zadel v vajencevega ter ga močno poškodoval. — Snoči je nek voznik pripeljal iz figovčevega dvorišča. Ko pride na cesto, pridirja mimo nek avtomobil, ne da bi bil dal kako znamenje. Ko bi ne bil voznik še pravočasno opazil avtomobila in ustavil konja, bi se bila neizogibno zgodila velika nesreča. — Sirovina. Včeraj popoldne je prišel po Ulici na Grad nek slaboumež. Nasproti mu pripelje nek hlapec, katerega konj se je slaboumnega siromaka nekoliko dotaknil. Ker je ta začel v svoji nervoznosti kričati, je hlapec pograbil bič ter začel z njim siromaka pretepavati.

V davkariji se nezvestava zgrudila. Včeraj je prišla v glavni davčni urad v justični palači 54letna samska kočarica Marijana Magister iz Stanežič javit, da bodo pri Zlateljvih kuhali žganje. Nenadoma ji je pa prišlo slabo in se je zgrudila nezvestava na tla. Poklicali so rešilni voz, s katerim so jo prepeljali v deželno bolnišnico, kjer je kmalu izdihnila. Zadelo jo je kap. Značilno je, da je pred leti njen oče istotako umrl za kapjo, ko je nekoč pripeljal domov poljske pridelke.

Predrzna tatifa. Predvčerajšnjim je pravila neka brezposelna služkinja pri neki kramarici na Dunajski cesti zavitek obleke. Ko je prišla nazaj, ni bilo več zavitka. — Kmalu nato je pa stražnik zasledil brezposelno Marijo Sušnikovo iz St. Jošta, baš ko je hotela obleko spečati, in jo aretirati. Dognalo se je pa, da ima Sušnikova na vesti še druge grehe. Pred mesecem je namreč pokradla svojemu gospodarju in večim možkim obleko in denar. Tudi je na sumu, da je pred nekaj časom ukradla v zavodu sv. Marte svoji prijateljici za 30 K obleko in perila, nakar je šla služiti v neko gostilno v Šiški in tudi tam pokradla svoji gospodinjki nekaj obleke ter šla zopet v Ljubljano, kjer jo je dohitela usoda. Sušnikovo so izročili deželni sodišču.

Slaboumna. Včeraj zjutraj je stala na Franciškanskem mostu neka neznana ženska ter nemo zrla v vodo. Ko jo je stražnik vprašal, kaj tam dela, se je obrnila in šla v franciškansko cerkev. Čez nekaj časa pa je prišla zopet ven ter se napotila v Šolski drevored, nakar je šla bosa v Ljubljano, kjer jo je opazil neki pasar. Žensko je stražnik odvedel na osrednjo policijsko stražnico, kjer jo je policijski zdravnik spoznal za umobolno ter odredil, da so jo z rešilnim vozom prepeljali na opazovalni oddelek v deželni bolnišnici.

Samomor. Danes okoli polдне je našel oskrbnik na Gradu g. oficijal Prijatelj v Regalijem gaju mrtvega na obrazu ležati nekega domobranskega računskega nadporočnika, katerega ime pa nam še ni znano. Ko so ga natančno pregledali, so konstatirali, da se je ustrelil v sree. Ustrelil se je baje stoje in potem padel na obraz. Samokres je imel še pri sebi. Njegovo truplo so prepeljali v garnizijsko mrtvašnico.

Sleparka. Pred kratkem je prišla k neki ubožici na Karlovski cesti neka 30letna ženska s ponarejenim pismom nekega župnika ter ji izvalila 10 K. Drugi dan jo je pa zopet obiskala in ponovno izvalila pod raznimi zvitiimi pretvezami 10 K. Policija je sleparki prišla na sled in jo ovadila sodišču.

V znamenju alkohola. Predvčerajšnjem se ga je bila neka Tolminka tako nasrkala, da je na Poljanski cesti nezvestava obležala. Naložili so jo v zeleni voz in prepeljali na mrtvašnic.

Kolo ukradenko. Bilo predvčerajšnjem popoldne iz večje hiše št. 17

na Sv. Petra cesti zidaru Alojziju Gonjarju. Kolo je »Prepica« in vredno 250 K. Storišče je okoli 25 let star, močan, polnoličen ter ima črne brke. Oblečen je bil v črno obleko, na glavi je imel zelen klobuk, govoril je pa slovensko v spodnještaterskem narečju. Pred nakupom se svari.

Slepar. V nekem tukajšnjem hotelu je pred kratkem prenočil neki mladenič, ki se je podpisal Fran Hillinger, kuhar iz Opatije. Ko je bil zjutraj čas poravnati račun, je bila soba že prazna, a ljubezni »kuhar« je za spomin odnesel vrhutega še neemu tujcu par čevljev.

Zasledovan bolniški strežnik. Okrožno sodišče v Gorici zasleduje zaradi nekega nenavnega dejanja leta 1869. v Gorici rojenega strežnika Arturja Chiadasa. Navedenec je zelo nevaren tat, goljuf in berač in so mu tudi že znani prostori ljubljanske prisilne delavnice.

Pobegnil je od dela na vrtu prisilne delavnice 18letni prisiljenec Ivan Bekar iz Ljubljane.

Izglubljeno in najdeno. Užitarica Meta Marnova je izgubila srednjo vsoto denarja. — Zlatarski vajenec Jožef Pabst je izgubil zlat prstan brez kamna. — Šolska učenka Jožefa Kraškovičeva je izgubila zlat prstan z briljantom. — Ključavničar Karel Götz je našel med Kranjem in Škofjo Loko avtomobilski preobleček, katerega dobi lastnik pri najditelju na Tržaški cesti št. 24.

Našla se je denarnica z manjšim zneskom. Dobi se nazaj pri Fr. Gabersku, Turjaški trg št. 3, dvorišče.

Narodna obramba.

Družbi sv. Cirila in Metoda je daroval g. mestni župnik Ivan Vrhovnik 5 K. mesto venca na grob narodnim žrtvama. Hvala!

Veselica ob veliki skupščini v Trzinu je dala čistih 200 K. Ta prisrčna veselica, pri kateri so največ sodelovali otroci iz družbenega vrta, ostane v trajnem spominu udeležencem.

Za družbo sv. Cirila in Metoda raste zanimanje med Slovenci v Ameriki bolj in bolj. Od 26. julija 1909 do 8. junija 1911 so poslale C. M. podružnice v New Yorku št. 1 5000 K. Letos so razmere za delavce jako neugodne. Navzile temu se je ustanovilo 7 novih C. M. podružnic. Gosp. I. tajnik Andolšek je poslal prav te dni od I. C. M. podružnice v New Yorku 400 K. Hvala dobrim rojakom v daljni Ameriki, hvala njihovim rodoljubnim voditeljem!

Društvena naznanila.

Izobraževalnemu društvu »Bratstvo«, ki se je v zadnjem času popolnoma preorganiziralo v narodno-naprednem smislu, so darovali sledeči gospodje prispevke: Pavšek 2 K, Banko 2 K, prof. Jrg 2 K, Mahorič 1 K, Kosec 1 K, Trnovčan 4 K, gost. Balon 2 K, dr. Ivan Oražen 3 K, neimenovan 20 v, Vívoda 40 v, Sink 40 v. — To prepotrebno društvo dela na to, da postane središče in izgojevališče našega narodnega obrtnega in trgovskega naraščaja. Opozarjamo posebno narodne trgovce in obrtnike na to društvo, kjer bodo njihovi učenci dobili dobro zavetišče in dobro podlago.

Ljubljanski g. trafikantje in trafikantkinje so imeli v soboto zvečer na Rimski cesti pri »Mraku« svoj prijateljski sestanek. Na tem sestanku, katerega se je udeležilo precejšnje število trafikantov in trafikantkinj, je poročala tudi gospa trafikantinja N. Šmelzing z Dunaja. Pred vsem je poudarjala revno stanje trafikantov z ozirom na prodajo poštne vrednotnice ter pozivljala in vzpodbujala navzoče, naj se združijo in s združenimi močmi sami sebi do boljšega stanja pomagajo. Vsi navzoči so njenim besedam pritrjevali in takoj po živahni debati se je soglasno sklenilo, izmed navzočih voliti pripravljalni odbor, ki ima nalogo vse gg. trafikante in trafikantkinje (začasno samo iz Ljubljane) združiti v društvo. Na to se vsi lastniki in lastnice c. kr. trafik opozarjajo, da, kadar se jih bo k sestanku vabilo, tudi gotovo pridejo.

Pripravljalni odbor.

Prosveta.

Iz gledališke pisarne. Pri sobotni premijeri Karl Schönherrova komedije »Zemlja« sodeluje popolni orkester Slovenske Filharmonije, ki igra predigro in tudi med dejantji. Predstava se vrši za par abonente. — V nedeljo popoldne se igra zadnje v sezoni pri zelo znižanih cenah Etbina Kristana izvirna drama v petih dejanjih »Samojvo« in sicer izven abonement ter za lože par. — Zvečer se igra drugi velika histo-

rična drama »Ruy Blas« za nepar abonente. Pri tej večerni predstavi igra popolni orkester Slovenske Filharmonije pod vodstvom g. kapelnika Talicha Mendelssohn-Bartholdyjevo overture »Ruy Blas«. — Od udeležbe publike pri dramskih predstavah je odvisno ali bo igrala godba še nadalje pri dramskih predstavah ali ne.

Umetnost.

Burian. Kakor nam poroča tukajšnje koncertno podjetništvo Richard Drischel, bo dne 9. oktobra v dvorani Union operni večer, na katerem bo pel slavnoznan junaški tenorist Burian. Spremljevanje je prevzela Slov. Filharmonija pod vodstvom kapelnika gospoda Talicha.

Zovariši obiturlenti!

Preteklost slovenskega dijaštva je bila v Gradcu, pod pritiskom nemškega dijaštva in nahuškega meščanstva; prihodnost njegova je najbrže v Pragi, v središču sorodnega, visokokulturnega naroda — sedajnost njegova je na Dunaju.

Ze skozi več kot eno desetletje je Dunaj središče slovenskega dijaštva, zbirališče njegovih najsilnejših moči, najboljših inteligenc, izhodišče dijaških kriz in rojstni kraj novih dijaških struj. Narodni - radikalizem se je — seveda pod vplivom čeških vetrov — rodil na Dunaju in na Dunaju mu je zrasel tudi najostrejši odpor. To svoje vodilno mesto bo obdržal Dunaj gotovo še nekaj let, v prvi vrsti že iz čisto materialnih razlogov: radi ustanov. Da je pot slovenskega dijača v Pragi lažja, v Gradcu vsled tradicije in neznosnih razmer vsaj strožje zažrtana, je gotovo da Dunaj rabi samostojnejših duhov. Dunaj ima več poti na razpolago, seveda marsikatero tudi v pogubo. Tu je važna postojanka Slovenstva, važna postojanka svobode v glavnem mestu Avstrije in to so tako ogrožene postojanke, da jim je dobrodošel vsak posamezni branitelj.

Mi vas niti z eno besedo ne vabimo na Dunaj; kdor je namenjen v Prago — blagor mu; kdor mora v Gradec — gorje mu; ampak tiste, ki so se odločili za Dunaj, vabimo v svojo sredo.

Zadnje čase je zavladovala med slovenskim dijaštvom razvada, da novinci ne vstopajo več v akademična društva, ampak da kar na svojo pest, hodijo v manjših gruclah, bodisi čisto samotarsko nastopajo. Te razvade ni mogoče dovolj ostro grajati. Ne samo, da se na ta način brezvestno slabi društva, ki bi pri večjem številu članov lahko vse več in bolj delovala, po večini škodujejo dotičniki tudi sebi samim, ker je le malo takih med njimi, ki so zreli in sposobni za izključno samoozbrabo. Temu dejstvu, ki se žalibog opaža samo pri neklerikalnem dijaštvu obeh struj, je pripisovati skoro vso slabost in medlost dijaškega nastopa zadnjih let. Diferencija med društvi je sedaj tolika, da lahko vsak neklerikalni dijak najde sebi primerno društvo.

Društvo svobodomiselnih slovenskih akademikov »Sava« na Dunaju vas vabi v svojo sredo na resno delo v blagor vam samim in vašim nazorom; resni in važni časi so nastopili za slovensko svobodomiselnost dijaštvo in samo z naporom vseh sil bo mogoče našo pozicijo obdržati in dvigniti. Društvo »Sava« je nastalo svoj čas iz odpora proti dijaški radikalni struji in iz takrat opravičene bojazni, da zapade ta struja klerikalizmu ali vsaj nekakem brezbarvne-mu kompromisu; od tedaj je bil savanski program širok, tolerant. Marsikdo se bo bal, da se to po ustanovitvi O. s. n. n. d. spremeni, da postane naša struja ožja, pa vsled tega še ne globlja. Ta bojazen je neopravičena. Slovensko svobodomiselnost dijaštvo ne bo nikdar prevzelo jarma katerekoli politične stranke na svoj tlilik; ono bo hodilo svojo pot, pot do tistih ciljev, ki jih je spoznalo za prave, brez ozira na trenutne politične razmere, na efemerne strankarske pojave v domovini. Kadar se bo udalo svobodomiselnost dijaštvo politični stranki, da bodo njegova društva kot društva katoliškega dijaštva le ekspoziture stranke, šole pridnih agitatorjev in vzgojevališča za užitek strankinih sinekur, tedaj naj brez škode in brez tuge vsa struja propade. Naša samostalnost nam je draga, neprecenljiva, ker smo si jo priborili s težkimi žrtvami, s pretežkimi, da bi jo prodali za skledo leče.

Kdor je naših misli in naših nazorov, naj se nam pridruži na svoji akademiki poti in pomisli naj, da kolikor je zdaj težja in napornejša, toliko je ponejšeja, toliko bolj svetla in jasna v bodočih dnevih!

»Sava« društvo svobodomiselnih slovenskih akademikov na Dunaju.

Izpred sodišča.

Kazenske razprave pred okrajnim sodiščem.

Vojska iz Tomačevega. Hiša Urbana Cemažarjeva sedaj priznana Blaža Srakarja in Japeljeva v Tomačevem sta si že več let nasprotni. Ti ljudje se vedno pripravljajo, da se zmerjajo na vse pretege in si očitajo najbolj laskave primke, katerih se tudi pri nas ne manjka. So pa vsi enaki, eni kot drugi, moški kot ženske in stari kot mladi. Vsak hoče prekositi drugega, kako je nasprotnik »festa« povedal. In pobaha se pozneje srbojeznica ženica zmagovalno. »Jes, to sem jo zdevova, to?«, fest sem ji povedova, ti?! — Vse sem ji rekva, samo človek ne, saj je res ta? — V navado pa je prišlo sedaj, da zaključuje debate te vrste navadno sodišče. Tožijo se vsi vprek in navadno odidejo od foruma pravice tudi vsi poparjeni, vsak s svojim blagoslovom, ki jim olajša občutno njihove žepa in jih seznanja s celico, postom in trdim ležiščem. Pa tudi v lase si rade skočijo ženske, ki imajo take bogaboječe lastnosti. To je šele križ. Najprvo velika korajž, tej sledi vojni vik in krik in temu jok in škripanje z zobmi. Vsaka je dobila nekaj in žalostno tarna revica, da jo vse boli in kaže kot corpus delikti izpolnjene lase in prazne luknje odbitih ali odkrušenih zob v čeljustih. To pa navadno prepriča še postri. Vsaka toži možu ali ožetu kot tepen otrok svoje bolečine. Ti so radi tega globoko užaljeni in začno se pripraviti zopet možakarji čes: »Vasa pa že na bo naše tepva!« In tako gre to naprej v zabavo sosedov in vseh, ki to vidijo in slišijo ter v njihovo občutno škodo. — Podobno so se pripravili tudi Japeljevi in Srakarjevi. Tako dolgo se je to kuhalo, da je bilo zrelo za sodišče. Napolnila se je sodna dvorana z obtoženci in tožniki. Bilo jih ni nič manj kot osem brez zastopnikov in prič. Glavni povod končne bitke pred sodiščem pa je bil ta, da je Srakar očitil Japeljevim, da so mu požrili bolnišnico, ker so ga ovadili nadzorniku bolniške blagajne, da on ni bolan in, da ga ni niti doma, dasi se je javil bolnega in zahteval bolnišnico. In radi tega, se je izcimilo nebroj tožb in protitožb. Sodnik in zastopniki so opozarjali še pred obravnavo, da naj se pobotajo in sklenejo, če že ne mir, vsaj premirje. Toda nalezli so od začeta na hud obojestranski odpor. Ko je uvidel sodnik, da je vsako prigovarjanje brezuspešno, je začel razpravljati. Se so bili bojovniki hudi. Toda ko so med obravnavo uvideli, da so končno le vsi krivi, so začeli spreminjati obraze. Na ponovni poziv sodnika, da je še čas za sklepanje mira, so se počasi, drug za drugim, vendar vdali in bili pripravljeni, se pobotati. — Nastalo je v dvorani šumenje, vrvenje, sepetanje, tiho in glasneje govorjenje, ki je bilo podobno burnemu shodu, če ga poslušas na slabem gramofonu. Zastopnikom se je končno posrečilo, skleniti mir. Obe stranki ste odstopili od svojih tožb in vsaka stranka je plačala svoje stroške. — In s tem so bila vsa žaljenja rešena. — Kot zadnji akt te idilične komedije pa je tvorila še obravnavo radi telesne poškodbe. Ana Blaž in Neža Cemažar sta bile namreč zatožene, da sta Režiko Japelj s kamni tolkle. Priče so dognale, da so se ženske res spopadle, toda nobeden ni potrdil, da bi bil videl, da sta tolkli obdolženki Japeljevo s kamni. Priznali ste ti dve le udarce z golo roko, oziroma sta Japeljevi zaprli le usta, ker jih je ta baže tako zmerjala, da je že le preveč žalilo njuna ušesa in sta instinktivno naravnost ustavile vir umazane plohe. Ker pa tako dejanje ne tvori prestopka zoper telesno poškodbo, je sodnik tudi ti dve oprostil. In cela vojska se je dvignila in krenila proti domu. Če so prišli še prijatelji do doma, se pa ne ve.

Izpred deželnega kot vzklienega sodišča.

Ali so zavese pri oknih premične ali nepremične? To vprašanje, ki je v tem slučaju popolnoma civilno je šlo v naslednji obravnavi v kazenski resort. Neka Marija Pristavčeva je kupila na javni dražbi hišo posestnika Lovrenca Noča na Koroški Belli. Ko se je Lovrenc Noč iz hiše izselil, je vzel s seboj tudi slavnate zavese raz okna. Te zavese, ki se nazivljejo v obtožbi »vetrnice«, pa niso bile navedene v cenilnem zapisniku premičnin in tudi ne v zapisniku nepremičnin. Sodni organ, ki je ta zapisnik sestavljal, je smatral te zavese, ne da bi kaj rekli, za nepremičnino. Noč pa jih je imel za premičnino in se zavedal še vedno za opravičeno lastnika. Sprl pa se je Noč s Pristavčevino tudi še radi ene sekire. Kot pritlikava v Nočevi mesnici je bila določena pri prodaji ena sekira. Noč je res pustil v mesnici

ono sekiro, toda kakor trdijo Pristavčevi, mesto v zapisniku določeno dobro, eno slabo in nerabno sekiro. No in končno, zmerjali so se tudi. Noč se je hudoval, razburjen seveda, ker je moral pustiti svojo lepo veliko domačijo, nad novim gospodarjem, preklinjal njihovo bogatijo in žugal: Tem »Permišovima« bom že še pokazal! — Marija Pristave ga je tožila. Prvi sodnik je obsodil Noča zaradi žaljenja časti in prestopka goljufije na 14 dni zapora. Noč pa je prijavil vzklic radi krivde in kazni, katerega je njegov zastopnik pri vzklicu obravnavi prav dobro izpeljal. Res je Noč Pristavčeva ali po domače »Pernušove« razžalil. Toda po žalitvi pa do tožbe je že pretekel šestdeset let. Zastori in tožba je bila za en dan prekasno vložena. Zastori na oknih pa so bili Nočeva last. Take zastore kupujejo večinoma stranke same, in jih vzamejo pri selitvi seveda tudi s sabo. Noč je te zastore, ne da bi skrival, snel raz okna opoldne vpricho vseh ljudi in mu ni prišlo niti v misel, da zastori niso več njegovi. V tem smislu izpove tudi izjava orožnikov. Vpoštevati se pa mora pri tej zadevi tudi dejstvo, da se je od novih posestnikov Pernušov zelo veliko pretiralo. K temu izjavljanju zagovornika se je pridružil deloma tudi državni pravdnik, ki je potrdil, da cela zadeva res ni popolnoma jasna in da smatra obtoženčovo ravnanje kvečjemu le za nagajanje. Vočigled temu je vzklicni senat obtoženca popolnoma oprostil.

Razne stvari.

*** Draginja.** Včeraj zvečer so imeli v Opavi socijalni demokratije veliko zborovanje proti draginji. Po končanem zborovanju so hoteli iti pred deželno vlado demonstrirati, kar pa je preprečila policija in orožništvo ter demonstrante razkropila. — V Inostodu so imeli socijalni demokratije tudi včeraj zborovanje, katerega se je udeležilo kakih 4000 oseb. Govoril je tudi poslanec Abramovič, ki je vehementno napadal vlado zaradi zavlčevanja mesnega vprašanja. Na poziv rediteljev so se zborovalci mirno razšli in ni prišlo do demonstracij.

*** Kolera.** Na Ogrskem so se pojavili po zadnjih poročilih 4 novi slučajji kolere. — V Budimpešti je zbolela 28letna Ivana Kozma, ki je prišla iz Tetenja, kjer je že njen oče zbolel za sumljivimi znaki kolere. — V Novi Pešti je zbolela žena nekega duinarja, Jaszkutka za kolero. — V Racz - Almas, v bližini Budimpešte je umrl predčerašnjim dninar Josip Magda, ki je pil vodo iz Donave. — Po uradnih poročilih iz Rima, je tam zbolelo za kolero 18 oseb, umrlo pa 15 oseb. Največ ljudi je zbolelo za kolero v okolici Braje. — V Carigradu je zbolelo v torek 50 ljudi za kolero, umrlo pa 41 ljudi. Med vojaštvom je zbolelo na novo 8, umrlo pa 11 vojakov. V sredo je zbolelo v Carigradu med vojaštvom 43 vojakov in umrlo 11.

*** Argentinsko meso.** Včeraj popoldne se je vršil ob 5. v Budimpešti ministrski svet, ki so se ga udeležili vsi ministri. Ministrski svet je trajal do 8. zvečer in se je bavil s tekočimi zadevami. Obenem pa je ministrski svet izdelal ona navodila, na podlagi katerih bodo ogrski strokovni referenti v soboto z avstrijsko vlado nadaljevali pogajanja glede uvoza argentinskega mesa.

*** Napad na japonskega generalnega poštnega ravatelja.** V noči od ponedeljka na torek, ko je ravno generalni poštni in brzojavni ravnatelj v Tokiju še delal v uradu, se je priplazil v njegovo sobo vlomilec. Ravnatelj ga je zasačil, toda vlomilec se je branil z nožem in ranil generalnega ravnatelja z nožem na obrazu in na plečih.

*** Železničarsko gibanje na Irskem.** Vsled stavke železničarjev je položaj na irskih železnicah zelo resen. V Dublin je dospelo 40 škotskih železničarjev, ki so izjavili, da hočejo opravljati službo. Ko so dospeli v Dublin in so jih pod močnim spremstvom vojaštva odpotali na njih mesta, je prišlo do velikih sovražnih demonstracij. Na sto in sto potnikov z Angleškega v Dublinu ne more naprej, ker je železniški promet na sever in na zahod popolnoma ustavljen. Trpi pa tudi Angleško posebno zaradi tega, ker je transport živil, zlasti jajec in surovega masla, ustavljen.

*** Župan umoril svojo taččo.** Iz Braševa poročajo: Župan Gregor Csedő v Csiktapolezi na Ogrskem se je ločil pred dvema letoma od svoje žene. Ker pa je imel svojo sedaj šestletno hčerko zelo rad, je sklenil, da se zopet poroči s svojo ločeno ženo in je tudi vse pripravil. V nedeljo je prišel obiskat svojo hčerko in svojo ločeno ženo, ko pa je stopil v njeno stanovanje, ga je njena mati vsa besna napadla. Da se je ubrani, je zgrabil za nož in ga sunil divjačoji ženski v prsi. Tačča je umrla čez par ur. Dru-

go jutro se je župan v drugo poročil s svojo ženo, po končani poroki pa so ga orožniki odpeljali v zapor.

*** Odpust nemških delavcev v Parizu.** Kakor poroča list »Siegels«, so odpustili v pariških elektrarnah in tudi v drugih tovarnah veliko število nemških delavcev in to zato, ker se je med delavci pokazalo sumljivo gibanje, da bi v slučaju, da se razmere med Francosko in Nemčijo še bolj poostre, delali škodo v tovarnah, oziroma preprečili delo.

*** Strah ima velike oči.** Iz Berlina poročajo, da so v zunanjem pristanišču v Emdenu aretirali dve osebi, ki so bile kriminalni policijski sumljive. V njih so videli angleške častnike, ki imajo namen špijonirati ob nemški obali. Najbolj sumljivo je seveda bilo, da sta imela s seboj fotografski aparat in 3 že razvite plošče, ki kažejo sliko pristanišča v Emdenu. Seveda so jim konfiscirali plošče in aparat, potem pa so ju morali vendar izpustiti. Včeraj pa so ju zopet aretirali najbrže vsled višjega ukaza. Pri zaslišanju sta oba izpovedala, da sta na potovanju za svojo zabavo in da jima niti na misel ni prišlo špijonirati. Kljub temu pa bosta še dolgo čakala, da dobita zopet svojo prostost, to pa zlasti zato, ker je imela njiju jahta holandsko zastavo.

*** Župan morilec.** Iz Bukarešte poročajo, da je župan v Putni, Juri Diaconu umoril in oropal svojega svaka, veleposelnika in milijonarja Calviana. Na ovadbo županovega kočijaža so Diacona aretirali na magistratu, kjer je ravno opravljal svoje delo. Aretirani župan je takoj pri prvem zaslišanju priznal umor in rop in podal naravnost senzacionalna izjava. Povedal je, da je svoje ga svaka med spanjem ubil s kolom in potem vzel denar, ki je bil shranjen v blagajni, kakih 120.000 frankov. Od tega denarja je dal sodnemu zdravniku dr. Calcantrescu 10.000 frankov, da je ta izdal sodnozdravniško spravevalo, da je posestnik Calvianu umrl naravne smrti. Tudi zdravnik so nato aretirali in je tudi on takoj priznal.

Telefonska in brzojavna poročila.

Zmaga v Škocjanu.

Mokronog 21. septembra. Nepričakovana sijajna zmaga narodno-napredne stranke pri občinskih volitvah v Škocjanu pri Mokronogu.

Napredna zmaga.

Poljane (Gorenjsko) 21. septembra. Občinske volitve so se končale s porazom duhovniške stranke. Neodvisna kmetijska je sijajno zmagala. Povsodi vlada veliko navdušenje. Živel zavedni volilci!

Avstrijsko železničarsko vprašanje.

Dunaj, 21. septembra. Zaradi splošne draginje je sklicala »Liga slovenskih železničarjev« za 19. in 20. septembra na Dunaj konferenco, katere so se udeležili delegati »Česke železničarske organizacije«, »Društva čeških železniških uradnikov«, »Zveze jugoslovanskih železničarjev«, »Društva jugoslovanskih železniških uradnikov«, »Poljskega društva železničarjev« in »Poljskega železničarskega društva Samopomoči«. Konferenca je formulirala najnujnejše zahteve železničarjev, ki tvorijo minimum zahtev železničarjev na vlado, oziroma na pristojne železniške uprave. Formulirane zahteve so sledeče:

1. Pospešenje in priznanje draginjske doklade za vse železniške nastavitve od delavca naprej do uradnikov VII. činovnega razreda.
2. Plačlini in delavski red.
3. Reforma stanarine tudi za delavce, ki služijo pri železnici že več kakor 5 let.
4. Avtomatika za vse uslužbenec s primernim ozirom na starost.
5. Ureditve penzije, zlasti tudi za vdove.
6. Priznanje nočnih doklad.

Vse te zahteve so proglasili za nujne. Železničarji nameravajo v vseh deželah prirediti manifestacije za svoje zahteve ter se obrniti tudi do poslancev, da podpirajo njih težnje. Potek konference je pokazal, da so železničarji v svojih zahtevah neizprosni in pripravljeni, izvajati tudi najskrajnejše konsekvence. Te zahteve »Lige« pridejo kot predlog tudi na današnjo konferenco nove »Nacionalne koalicije«, kateri pripadajo poleg »Lige« še nemške železničarske organizacije »Reichsbund der Eisenbahner« in »Eisenbahnbeamtenvereine«.

Češki deželni zbor.

Praga, 21. septembra. Situacija v češkem deželnem zboru se je vsled včerajšnjega predloga o podpori zoper bodo znatno poostila. Namestnik knez Thun se trudi, da bi še v zadnjem trenutku dosegel med Čehi in Nemci kompromis. Danes pa so pri-

šli češki radikalci z novo zahtevo, da naj deželni zbor sklepa tudi o znanim predlogu dvornega svetnika Čelakovskega glede minoritetnih šol. — Danes dopoldne je imela nacionalna komisija svojo prvo sejo.

Izgredi na Dunaju.

Dunaj, 21. septembra. Včeraj je prišlo na Dunaju zopet do izgrediv, v posameznih okrajih tudi do spopadov. V Rudolfsheimu je bilo aretiranih 14, v Meidlingu pa 24 oseb. V Schwechatu so demonstranti razbili več šip in polomili mnogo svetiljk.

Dunaj, 21. septembra. Danes ob 1. popoldan se je vršil pogreb zadenega Protzenbergerja, katerega se je udeležila ogromna množica. Na grobu bo govoril neki socijalno-demokratski poslanec in odposlanec socijalnodemokratske eksekutive.

Kralj Peter pride v Budimpešto.

Dunaj 21. septembra. »Fremdenblatt« poroča, da pride cesar 8. oktobra v Gödöllő. V Budimpešti bo cesar stanoval v gradu, kjer sprejme tudi srbskega kralja Petra, ki bo stanoval kot cesarjev gost v budimpeštanskem gradu.

Draginjske demonstracije.

Budimpešta, 21. septembra. Socijalni demokrati so sklicali za danes zvečer velik protidraginjski shod. Voještvo je konsignirano v vojašnicah. Bati se je hudih izgrediv.

Kolera.

Budimpešta, 21. septembra. Iz Stolnega Belega grada javljajo, da se je pripetilo v komitatu Fejer mnogo slučajev kolere, vsled česar so oblasti proglasile ves komitat za okužen.

Arnavtski napad na Mitrovico.

Mitrovica, 21. septembra. Arnavti so napadli Mitrovico ter naskočili vladno poslopje. Okrajni glavar (kajmakam) in sodnik (kadija) sta težko ranjena.

Priština, 21. septembra. Semkaj je došla vest, da so Arnavti napadli Mitrovico. Na čelu Arnavtov je bil baje Isa beg Boljetinac. Vest se zdi maloverjetna, ker je znano, da tabori v Mitrovici vojska, ki šteje blizu 10.000 mož.

Radi napada na ruskega časnika dr. Verguna.

Belgrad, 21. septembra. Včeraj se je vršila razprava proti časnika R. Kovačeviću, ki je par dni po letošnjem vseslovenskem časnikaškem kongresu dejansko v kavarni »Moskva« napadel urednika ruskega lista »Novoje Vremja« dr. Dimitrija Verguna. Kovačević je bil obsojen.

Nepovoljna sodba jugoslovanskih zdravnikov o »Salvarsanu«.

Belgrad, 21. septembra. Na kongresu jugoslovanskih zdravnikov je poročal Bolgar dr. Beron o uspehih zdravljenja sifilisa z dr. Ehrlichovim sredstvom »Salvarsanom«. Predavatelj je s številnimi slučajji iz prakse dokazoval, da je to sredstvo skrajno škodljivo za človeški organizem in da vpliva zlasti uničujoče za oči. Dr. Bernovemu mnenju je se pridružila večina zdravnikov, ki so dokazovali, da ima »Salvarsan« za posledico oslepljenje ali pa delno atrofijo oči. — Na kongresu je 125 zdravnikov iz vseh jugoslovanskih zemelj, edino Črna gora ni zastopana.

Hmelj.

Norimberk 21. septembra. 300. 100 mirno, kupovanje počasno. Cene potlačene.

Maroško vprašanje.

Pariz 21. septembra. Francoska vlada izjavlja, da se bo posretilo tekom 2 dni doseči v maroškem vprašanju doseči sporazum med Francosko in Nemčijo.

Položaj na Spanskem.

Madrid 21. septembra. Ministrski predsednik Canalejas je izjavil napram nekaterim časnikarjem, da se upa tekom enega tedna zopet na celem Spanskem napraviti normalne razmere. Vlada je poklicala pod orožje tudi rezervno tretjega letnika. Sedaj ima na razpolago 98.000 mož vojaštva, 22.000 mož orožništva in 14.000 mož policije. Vlada je izdala ukaz, da naj vojaštvo pri najmanjšem uporu rabi orožje.

Stolypin. — Pogreb. — Njegov naslednik.

Kiev, 21. septembra. Ruski ministri pridejo danes v Kiev, da se udeležijo Stolypinovega pogreba. Na poti, v Vilni, so aretirali nekega mladega moža, o katerem misli policija, da je hotel izvršiti atentat na ruske ministre, ki so se peljali s posebnim vlakom v Kiev. Kievsko sodišče je uvedlo hišno preiskavo pri »Ohranici«.

Petrograd, 21. septembra. Car je poklical k sebi predsednika državnega sveta Achimova. Iz tega dejstva sklepajo, da bo Achimov morda poklican za Stolypinovega naslednika.

Železničarska stavka na Irskem.

Dublin, 21. septembra. Železniško ravnateljstvo je izjavilo, da se ne bo oziralo na zahteve delavcev. Gotovo je tedaj, da bo izbruhnila na irskih železnicah generalna stavka. Ker pa so se proglasili angleški železničarji solidarne z zahtevami irskih železničarjev, pride lahko do splošne vseangleške stavke. V zadnjem trenutku je vložil trgovinski urad na ministrstvo predlog, da se naj skliče razsodišče, ki naj bi odpravilo obstoječe diference.

Nemiri na Angleškem.

London 21. septembra. V mestu Leeds je prišlo do resnih nemirov. 800 rudarjev je napadlo hišo rudniškega ravnatelja. Prišlo je med policijo in rudarji do hudega boja.

Nadomestne volitve v Dalmaciji.

Zader 21. septembra. Pri nadomestnih volitvah v volilnem okraju Makarska je bil izvoljen pravaš Matko Klarić s 5 glasovi večine, na Kurčoli pa je bil soglasno izvoljen od hrvaške narodne stranke Gjunio.

Naprednjaki, prispevajte za Narodni sklad!

Gospodarstvo.

O bistvu alkoholnega vrenja (kipe-nja) in o uporabi čistih drož pri pridelovanju vina.

Spisal ravnatelj kmetijske - kemijskega preskuševališča za Kranjsko ing. chem. J. Turk.

(Dalje.)

Po navedbah Wortmannovih, se stoji suha tvarina drož iz 97,5% organskih snovi in iz 2,5% pepela (rudninskih snovi). Iz tega se vidi, da je kvasna stanica, ako se vo-do prezre, zgrajena poglavito iz organskih snovi. Droži ne vsebujejo listne zelenine (klorofila) in se zaradi tega ne morejo hraniti izključno le z neorganskimi snovmi, ker to lastnost imajo le zelene rastline in se za-voljo tega hranijo samo z rudninskimi snovmi. Zato pa morajo dobivati droži za svoj živčev organsko hrano in to zajemajo vinske droži iz mošta, ki je itak organskega izvira.

Da morejo droži v polni meri raz-viti svojo življensko silo in svoje de-lovanje, morajo biti primerno rejene, ker le dobro rejene droži morejo iz-vršiti pravilno kipeenje. Napajo pa je, ako se pri izvrševanju vinskega pridelovanja vidi edino nalogo drož v raztvorbi sladkorja v alkohol in og-ljikovo kislino. Prav tako je pa tudi nesmiselno, ako se misli, da so droži v stanu poljubne množine sladkorja pokipeti in izpremeniti v alkohol. Iz čisto praktičnih ozirov je potrebno, da se osvobodimo od teh iz nepozna-nja stvarnega položaja izvirajočih napačnih nazorov v nalogi in učin-kih drož, ker se sicer napravijo lahko velike napake pri pridelovanju vina. Poslednje je mogoče zlasti tedaj, ako se hočeta z zasladitvijo popraviti mošt iz slabih letnikov ali pa vino z na novo vpeljanim kipeenjem ali pre-vretjem. V obeh slučajih more biti predalekosežno oslajenje naravnost pogubonosno za vinski pridelek. To pa zaradi tega, ker presladki mošt in presladko vino iz že navedenih vzro-kov pomanjkljivo pokipeva in sta po-tem podvržena raznim vinskim bolezi-nim. In da se ne napravijo v tem ozi-ru še večje napake, zahvaliti se je okoliščin, da vsebuje pravilno se-stavljen mošt vedno dovolj vseh kvasnih hranin in torej tudi slad-korja.

Da more mošt vzkipeeti, morajo biti droži vsekakor v njem. Ako li teh v moštu ne bilo, kar pa se more zgoditi le tedaj, če so bile v njem s primernim segrevanjem (pasteriza-cijo) zamorjene, potem se morajo droži moštu dodati, ker bi sicer ne kipele. V svežeiztisnjenem naravnem moštu pa so droži vselej navzoče, ker jih je v izobilju že na zorečem grozdu, kamor so bile zanešene po vetru ali pa po žuželkah (osah). Z grozdem pridejo droži v mošt in za-radi tega nepasterizovan, oziroma nesterilizovan naravni mošt sam od sebe vzkipee.

Ako so torej droži v moštu ali pa so mu bile po pasterizaciji doda-ne, tedaj se začno hraniti in s pomoč-jo klijta razmnoževati. Sporedno s temi življenskimi postopki drož se vrši razkorj sladkorja v alkohol in ogljikovo kislino in ta poslednji po-stopke imenujemo alkoholno vrenje ali kipeenje. Spočetka je pri vretju udeleženi prav malo kvasnih stanic in so zaradi tega o vretju prav malo ali pa nič ne čuti. Šele potem, ko se se droži primerno razmnožile, posta-jajo njih kipeelo delovanje vedno bolj očito in se končno javi po jako živah-ni plinov tvorbi (tvorbi ogljikove kis-

line) in pa po valovanju (gibanju) množa, ki nastane vsled nje. Mošt se vsled nastalih kvasnih stanic skali in obenem občutno segreje. Množina sladkorja v moštu polagoma pojema in v isti nastaja alkohol v njem. Spočetka vzdržujejo vrenje klitne droži, dokler se ni alkohol tako pomnožil, da droži ne morejo več kliti in se razmnoževati. Alkohol, ki ga tvorijo droži, da se morejo s pomočjo njegove strupenosti ohraniti v boju za obstanek, vpliva namreč strupeno tudi na droži, in zaradi tega od gotovega časa naprej, ko se je alkohol preveč pomnožil, ne morejo več kliti. S tem pa z alkoholnim vrenjem se ni pri kraju, ker droži kipijo tudi po končanem klitju še krepko naprej. Učinek kiplenih droži pa postaja vedno slabši, dokler se sladkor ne potroši in kipeenje samo prekine ali pa dotle, ko se alkohol tako pomnoži, da postane nadaljnje kipeenje droži naravnost nemogoče. Kipeelne droži se odebele in padejo po končanem glavnem (burnem) vrenju kot gošča na dno, vsled česar se kipeelni proizvod ali vino sčisti in ga je potreba potem še šolati, da postane popolnoma godno. Vino se na to pretoči v drugi sod in se potem droži, ki so še v njem, polagoma umirajo ali ustanove in gladujejo, ako jim gre hrana h kraju ter končno poginejo, ko so potrošile vso hrano. Ako je sladkor pri naknadnem ali tistem kipeenju pošel popolnoma, potem se droži lotijo tudi kislin, ki so v vinu in jih deloma porušijo. Od tod prihaja, da pojemajo kisline v vinu, ko to zori.

V tvorbi alkohola se kaže glavni učinek droži, ker zavisi značaj vina prav tako, kakor vseh ostalih alkoholov, predvsem in poglavitno od alkohola. Tvorba alkohola se vrši v kvasni stanici. Kljub temu dejstvu pa se ne smeta alkohol in ogljikova kislina prištevati med preosnovine živih kvasnih stanic, ker se tvorita, kakor je Buchner leta 1897. dognal, vsled vpliva nekega v stanici droži se nahajajočega zakvase, takozvane cimase (Zymase) na sladkor. Sladkor se namreč s pomočjo tega zakvase razkrajja kratkoma v alkohol in ogljikovo kislino. Vse ostale učinke droži, kakor tvorbo glicerina, jantarove kisline, vonjav (dišečin) itd., je smatrati za stranske učinke droži, četudi vplivajo zlasti glicerin in vonjave v veliki meri na značaj vina in mnogo pripomorejo k njegovi okusnosti. V nasprotju s tvorbo alkohola in ogljikove kisline, je smatrati proizvode, ki jih stvarjajo droži pri svojem stranskem učinkovanju, kot prave preosnovine. To se da posneti iz okoliščine, da more cimasa, ki se dobiva iz svežih droži izžetega soka, pretvarjati sladkor v alkohol in ogljikovo kislino, da pa ne more stvarjati glicerina, jantarove kisline in vinskih vonjav.

Ciste droži in njih uporaba pri pridelovanju vina.

Iz tega, kar smo slišali v prejšnjem poglavju, je razvidno, da postane vino iz mošta vsled življenjskega delovanja in učinkovanja droži. Ne sme se pa misliti, da so droži samo ene vrste, oziroma enega plemena, ker je teh prav mnogo. Posamezne kvasne vrste se razlikujejo po različnosti svojih lastnosti, dočim imajo posamezna plemena droži iste lastnosti v različni meri.

Ako bi bila v moštu od vsega začetka le ena sama vrsta, oziroma da bi bilo v njem eno samo plemo droži z odličnimi lastnostmi in sposobnostmi, ali, da bi bilo v moštu več takih, potem bi bila naloga pridelovanja vina prav enostavna. V tem slučaju bi bilo skrbeti le za pravo gostoto (koncentracijo) mošta in pa za uravnavo kipeelne topline, da bi bilo vrenje najhitrejše in bi dobili najboljši vinski pridelek. Temu pa ni tako, ampak v vsakem naravnem moštu je cela truma dobrih in slabih vinskih droži, ki izkušajo druga drugo prekositi v razvoju. K temu se pridružijo še divje (neprave) droži, bersnate glivice, plesni in bakterije, katerih število je v veliki meri odvisno od stanja grozdja ob času trgatve, kakor tudi od čistote mošta samega in ki se more, ako je grozdje gnilo in mošt plesniv, pomnožiti do neskončnosti. S temi tujimi organizmi bijejo prave vinske droži hud boj za svoj obstanek, ker odtegnajo drožem živež in jih s tem močno ovirajo v razvoju. Razven tega proizvajajo ti organizmi preosnovine, ki ne vplivajo samo škodljivo in zadržujoče na razvoj vinskih droži, ampak dajejo tudi vinu različne, čisto prav neprijetne vonj in okus ter s tem izdatno poslabšajo njegovo kakovost, ako prevladujejo pri vrenju ali pa, da so se poleg pravih vinskih preveč razmnožili. Mnogoteri teh škodljivcev so tudi budileci raznovrstnih vinskih izprememb, ki jim pravimo vinske bolezni. Znano bi utegnili biti vsem vinogradnikom, kako zaprta vonj in okus imajo vinski pridelki, ki so bili napravljeni iz plesnivega grozdja in mošta, kako malovredno je dalje vino, ki je bilo pridelano iz gnilega

grozdja in kako pogubno vplivajo na vino očetne bakterije. Pa tudi prave vinske droži se razlikujejo po svojih lastnostih, posebnostih in sposobnostih prav bistveno druga od druge. So pač dobre in krepkopiše droži in poleg teh tudi slabe, ki prav malo kipe. Zavaljo tega pa pri izvrševanju vinskega pridelovanja ne more biti vseeno, katere droži in kateri ter v kakšni množini se vinski škodljivci v moštu zareda, ker je od vrste, oziroma plemena droži, kakor tudi od števila in vrste kiplenih škodljivcev, ki so v moštu, odvisna v polni meri kakovosti kipeelnega proizvoda. Zato pa gre umno ravnanje z moštom za tem, da se stavijo meje razvoju škodljivcev čistega vrenja in da se razvijejo v moštu le dobre in krepkopiše droži, ki stvarijo najboljši vinski pridelek.

Ze v času, ko budileci alkoholnega vrenja in njih škodljivci še niso bili znani, so izkušali po možnosti čisto kipeenje uravnati. V dosegu tega namena so gnili grozdje odbirali od zdravega in so se torej posluževali načina, ki je še danes vsepoved v navadi.

(Dalje prihodnjič.)

Poslano*)

Čudno postopanje e. kr. okrajnega glavarstva v Kamniku. Dne 31. julija 1911 bil sem pri tukajšnjem e. kr. okrajnem glavarstvu kaznovan na ovadbo policaja Kollmana, ki pa niti sam ni prisostvoval podtikanem ni kolenju nočnega miru — brez zaslišanja prič, na milost in nemilost na globo 20 K ali 48urni zapor.

Seveda sem se proti tej razsodbi pritožil na dež. vlado, koja je tebi nič meni nič mojo pritožbo naravnost odbila. V odloku stoji nadalje zapisano, da je vsaka nadaljna pritožba nemogoča.

Ta je lepa! Kdor hoče kar kratkim potom biti obsojen, naj se kar zameri našemu policaju Kollmanu, ta bode napravil ovadbo, če tudi ni sam ničesar videl in okrajno glavarstvo ga bode brez vsakih dokazov obsodilo.

Pa naj še kdo reče, da niso pri našem okrajnem glavarstvu juristi nad vse.

V Kamniku, dne 20. septembra 1911.

IVAN POLAK,
trgovski sotrudenik.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor to določa zakon.

Darila.

Za »Narodni sklad« so darovali zaupniki »Gospodarskega naprednega društva za Šentjakovski okraj« na sestanku dne 20. t. m. 15 K. Na istem sestanku gospod, ki pa noče biti imenovan, 20 K. Darovaleem iskrena hvala!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustoslemšek.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 18. septembra: Uršula Rink, mestna uboga, 89 let, Japljeva ulica 2.

Dne 19. septembra: Marija Šilar, zasebnica, 31. let, Sv. Petra cesta 58.

Dne 21. septembra: Fran Dobnikar, rejence, 1 1/2 leta, Tesarska ulica 3. — Karel Vrežec, rejence, 10 dni, Salendrova ulica 3. — Marija Leskovic, hči družtv. sluge, 10 mesecev, Sv. Petra nasip 51.

V deželni hiši:

Dne 14. septembra: Katarina Mrzlikar, zasebnica, 32 let.

Dne 15. septembra: Barbara Jagrič, zasebnica, 61 let. — Antonija Čelešnik, tovarniška delavka, 30 let.

Dne 18. septembra: Mihael Prijatelj, posestnikov sin, 29 let.

Dne 19. septembra: Marjeta Indof, mestna uboga, 70 let. — Štefan Trdina, prosjak, 59 let.

Dne 20. septembra: Franja Tekavec, delavčeva hči, 14 let.

Mnenje gospoda dr. L. Foersterja Požun.

Gospod J. Serravallo Trst.

Rabil sem Vaše Serravallovo kina - vino z železom v mnogih slučajih po oslabljajočih boleznih kot krepilo in to vselej z najboljšim uspehom.

Požun, v juniju 1909.

Dr. L. Foerster.

Zitne cene v Budimpešti.
Dne 20. septembra 1911.

Termín.

Pšenica za oktober 1911. za 50 kg 11.80
Pšenica za april 1912 za 50 kg 12.06
Rž za oktober 1911 za 50 kg 10.13
Koruza za maj 1912 za 50 kg 8.34
Oves za oktober 1911 za 50 kg 9.51

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi današnje borze 20. septembra 1911.

Menjalni papirji.	Beograd	Bilgorad
4% majevna renta	91.80	92.00
4% srebrna renta	95.00	95.20
4% avstr. krona renta	91.75	91.95
4% ogr.	90.50	90.70
4% krunsko deželno posojilo	94.10	95.10
4% k. o. čelke dež. banke	93.50	94.50

Srednje.	423.00	435.00
„ 1. 1860 %	606.00	618.00
„ 1864	305.00	317.00
„ 1864	292.00	296.00
„ zemeljske 1. izdaje	275.00	281.00
„ 2.	249.50	25.20
„ ogrske hipotekne	504.00	516.00
„ dun. komunalne	499.00	511.00
„ avstr. kreditne	82.00	88.00
„ ljubljanske	69.50	75.50
„ avstr. rdeč. kriza	76.50	82.50
„ ogr.	35.50	39.50
„ bazilika	245.10	248.10
„ turške		

Belelo.	452.00	458.00
Ljubljanske kreditne banke	644.75	645.75
Avstr. kreditnega zavoda	542.00	543.00
Dunajske bančne družbe	115.80	116.80
Južne železnice	728.50	729.50
Državne železnice	818.50	819.50
Alpine-Montan	321.00	323.00
Čelke sladkorne družbe	280.50	281.50
Zivnostenske banke		

Valute.	11.38	11.42
Cekini	117.87	118.07
Marke	95.95	96.10
Franki	94.65	94.80
Lire	254.50	255.25
Rubli		

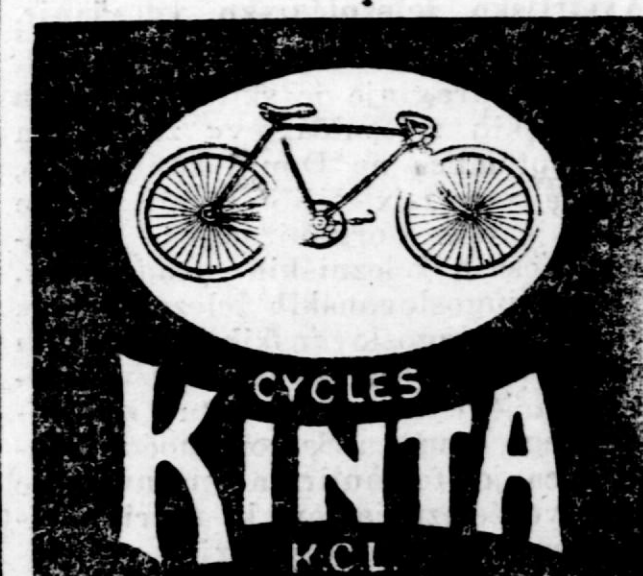
Lepo! Naravnost priznati moram.

da je neštivilno reklamnih sredstev, ki jih zelo hvalijo pa nič ne pomagajo. Fayeve pristne sodenske mineralne pastilje pa niso nikako reklamno sredstvo. Te so naravnost idealno sredstvo proti vsaki obliki hrupavosti in zaslezenja, proti katarom sopil itd., enostavno iz tega vzroka, ker nudijo v pripravi obliki mineralne sestavine znamenitih sodenskih zdravilnih vrelcev. Kolikor je meni znano, niso pristne Fayeve sodenske mineralne pastilje še nikogar razočarale, ki jih je rabil. Cena skatljici 1 K 25 v; dobiva se povsod.

Generalno zastopstvo za Avstro-Ogrsko: W. Th. Guntzert, c. kr. dvorni založnik, Dunaj IV/1. Grosse Neugasse 17.

Najboljša ustna voda sveta.

Priznana močna, lahko tekoča solidna in neprekosljiva so KINTA kolesa. Najboljšeje jansivo. Ilustrovani cecilni brezglasa. K. Čamernik Ljubljana, Dunajska cesta 9. Special. trgovina s koleslin posam. deli. Izposojevanje koles.

Močni saton
M. Sedej-Strnad
priporoča cenjenim damam
klobuke le najfinejše izvrtobe.
Šatni klobuki vedno v zalogi.
Istočnova ulica. — Salata mestne hranilnice

Meteorološko poročilo.

Vidna nad morjem 300-2 Srednji zračni tlak 767.6 mm

septem.	čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
20.	2. pop.	734.4	20.2	brezvetr.	pol oblak.
	9. zv.	733.6	14.1	sl. szah.	jasno
21.	7. zj.	731.2	10.3	sl. vzh.	megla

Srednja včerašnja temperatura 14.1°, norm. 14.2° Padavina v 24 urah 0.0° mm.

Prodajalka

izurjena v papirnati trgovini se sprejme
3242 Iv. Bonač — Ljubljana

4000 2923
ali vsakovrstnih porabnih in darilnih predmetov vsebuje moj najnovejši glavni katalog, ki ga pošljem na zahtevo vsakomur
gratis in franko
C. in kr. dvorni dobavitelj
Jan Konrad, — Most št. 1171 Češko.

Prodajalka

tudi začetnica, ki zna nekoliko šivati,
doblj takoj službo. 3236
Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«

Šivilja in učenka

se sprejme 3229
na sv. Petra cesti št. 77, dvorišče.

Ugodna prilika! 2373

L. pe, velike trgovske prostore
z opravo, na glavnem trgu, odda v namem; potem prodaja

2 velika kotla za žganje in
20 novih hrastovih sodov
od 4—500 l. Fran Cvek v Kamniku.

Gospod išče v bližini sodne palače
s 15. oktobrom t. l. 3240

strogo separirano meblvano

sobo

Eventuelno s hrano. Ponudbe pod „15 oktobrom“ na uprav. „Slovenskega Naroda“.

Dijakom in dijakinjam popust!

Modna trgovina
O. Jezeršek

na Mestnem trgu
priporoča
svojo veliko izbiro damskih
čepic, perila, zavratnic,
pletenin, rokavic, predpas-
nikov itd. po znano nizkih cenah.

Kupujte v slovenski trgovini!

Dr. B. Ipavic (ženske bolezni)

Zaloška cesta, nasproti Šarabona, ne ordinira od 26. sept. do 11. oktobra.

Javorjevih podbojev

poljubne dolgosti in širokosti, 58 do 62 mm debelih, se kupi do 20 vagonov. — Prijazne ponudbe na Edm. Moser & C. Zagreb. 3235

Išče se nemeblovana soba

s prostim vhodom v bližini Vodmata ali pa Sv. Petra cerkve. — Ponudbe pod „nemeblovana soba“ na uprav. »Slovenskega Naroda«. 3245

Dobre šolske gosli

se ceno prodajo.
Naslov pove upravništvo »Slovenskega Naroda«. 3204

Išče se šupa ali skladišče

v približni velikosti 25 do 30 m².
Ponudbe pod „v sredini mesta“ na uprav. »Slov. Naroda«. 3244

Redka prilika! Redka prilika!

V najem se da dobro idoča 3160

špecerijska trgovina

z lepim stanovanjem. — Več pove
Milkovič, Moste pri Ljubljani.

Za prodajanje pisalnih strojev na
Kranjskem sprejmeta

potnika

pod ugodnimi pogoji 3233

Ivan Jax in sin v Ljubljani.

Istotam se tudi sprejmejo

potniki za šivalne stroje.

Brivski učenec

iz boljše rodbine, z dobro šolsko izobrazbo, prijetne zunanosti, visoke rasti zmožen slovenskega in nemškega jezika.

se sprejme 3237

pri Franu Švadlena brivcu na Bledu Prednost imajo tisti ki so se v tej stroki že učili.

! ŽENITBENA PONUDBA!

Intelligenten mož v sredini 40-let, vdovec z 2 majhnima dekletoma, posestnik velike hiše in umetnih mlinov, tudi strokovnjak v glasbi, doma v lepem mestu, se želi takoj oženiti z ljubko gospodično ali vdovo, okoli 30 l. staro, zmožno slovenskega in nemškega jezika, ki pa ima tudi veselje do gospodarstva in ljubezen do otrok ter okoli 10.000 K premoženja. Prijazna pisma s fotografijo naj se pošljejo na upravništvo „Slov. Naroda“ pod „SREČEN ZAKON.“ 3230

Strokovni zdravnik

za očesne, ušesne in vratne bolezni
med. doktor

Jos. Pogačnik

ne ordinira nekaj dni.

Sprejmo se 3228
več izurjenih šivilj.
Michalčiček - Ribar, Solenburova ulica št. 4.
Proda se majhna kavarna
v sredini mesta, ki obstoji že dolgo let.
Režijski stroški majhni. — Naslov
I. Biritz, Volosko-Opatija. 3170

Učenec
iz dobre hiše se takoj sprejme pri
tvrdki Ferd. Škol, trgovina z meša-
nim blagom v Slov. Gradcu. 3159
Proda se dobro idoča, že stara
trgovina s trafiko, 3180
stoječa tik farne cerkve. — Več pove
Vidali v Mengšu št. 57.

Povsem izvežban 3206
solicitator
v odvetniških in notarskih zadevah
spremeni službo.
Naslov na upravnistvo »Slov. Naroda«.

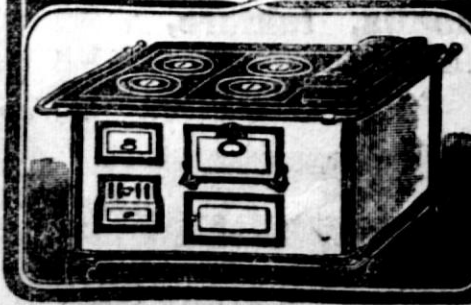
Prodajalka
zmožna voditi večjo podružnico, naj-
manj 25 let stara, v vseh stokah tr-
govine izvežbana, večša slovenskega in
nemškega jezika, se takoj sprejme
pri tvrdki Ludovika Smoleta, Sev-
nica, Stajersko. 3182

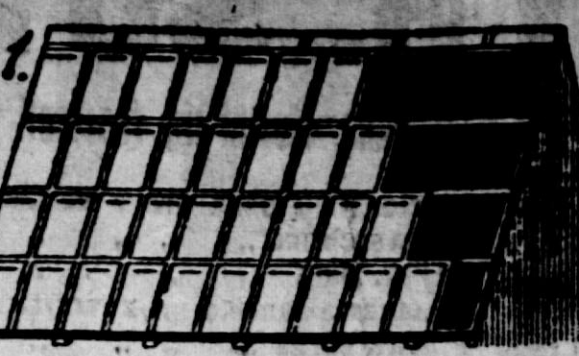
Iščem
vzgojiteljico
svojima hčerkama. Pogoji je znanje
laščine. Absolvirane učiteljske kan-
didatke, zmožne poučevati klavir, imajo
prednost. Plača in vse drugo po do-
govoru. — Dr. Anton Schiffrer,
Ribnica, Kranjsko. 3210

Za slabokrvne in prebolele
je zdravniško priporočeno črno dal-
matinsko vino 233
Kuč
najboljše sredstvo.
4 steklenice (5 kg) franko K 4.50
Br. Novakovič, Ljubljana.

Na Sp. Štajerskem se takoj proda
gostilna in mesarija
pod ugodnimi pogoji; hiša je skoraj
nova stoji tik okr. ceste pri farni cerkvi
10 minut od kolodvora, zraven je le-
denica in hlev ter ena njiva; v bližini
je tudi tovarna. Kupnina znaša 18.000
kron. Na posestvu lahko ostane vknji-
ženih 12.000 kron, ostalo pri pogodbi.
Naslovpove upravnistvo »Slov. Naroda«.

Državno izprašana 2966
učiteljica italijanskega
in francoskega jezika,
ki je sedem let bivala v Florenci,
daje pouk. Jezikovni tečaji.
Več pri gđ. Hedvigi Kislinger,
Dalmatinova ul. 5.

Štedilniki Triumph

Tvornice Triumph, dr. z om. z.
Wels, Gor. Avstr. 1813
Katalogi zastoj in poštnine prosto.

Strešni krilci „Sv. Florijan“

Patent lesen
to poskušajte in postajate to-
koma plovilca, pokrovnost s
nastavno podlogo.
Trpežnost! Genot
Varni proti viharju in ognju, trpežni
proti vremenu, in se potrebujejo nikake
naknadne poprave.
Lažji in poldeležji strešnik.
Solventni zastopniki se iščejo povsod.
Ludwig Incom, Grac, Wartingergasse št. 32.

Izdelovalci vina
Hišni posestnik v Vizinadi na progi
blizu Poreča (Porenzo) v Istri,
želi oddati v najem ob času tr-
gatve vinske klet, sede in vse
priprave za izdelovanje vina.
Dotičnik, ki želi kupiti grozdje okoli
Vizinade, ima lepo priložnost. 3179
Naslov v upravnistvu »Slov. Naroda«.

Gremij trgovcev v Ljubljani
naznanja, da se bo vrtilo vpisovanje v
gremijalno trgovsko nadaljevalno šolo
dne 25., 26. in 27. t. m. vsakokrat od 3. do 6. pop. v gremij. pisarni, Krojaška ulica 5/II.
Učenci morajo prinesiti s seboj zadnje šolsko izpričevalo in pa krstni
list; oni vajenci, ki še niso dopolnili 14 let, pa tudi zdravniško spričevalo od
mestnega fizikata, da so za obrt dovolj močni.
Dne 1. oktobra t. l. ob 9. dopoldne zbere se vsi učenci v gre-
mijalni trgovski šoli, ki se nahaja v I. mestni dohi ljudski šoli
na Ledini. 3238
Al. Lilleg, načelnik.

Konfekcijska trgovina
A. Lukič
Ljubljana, Pred škofijo 19
3215
priporoča svojo velikansko zalogo zgotov-
ljenih oblek po najnovejšem kroju za go-
spode, dečke in otroke — Najnovejša
:: konfekcija za dame in deklice. ::
Solidna in točna postrežba. Najnižje cene.

Prvi slovenski zasebni 3234
TRGOVSKI TEČAJ
Ljubljana, Gosposka ul. 8 (poprej „Mladika“.)
Lastnik FR. GÄRTNER,
strokovni učitelj na gremijalni trgovski šoli, izprašan za knjigovodstvo, korespon-
denco, računstvo I. dr.
Vpisovanje ob delavnikih od 9.—12. in 3.—5., ob nedeljah od 9.—1. ure.
Zavod je razven onega na liceju odini te vrste ter je pod vod-
stvom strokovne nadzorne lastnika.
Nastanjen je sedaj v hiši, kjer je bil do sedaj internat »Mladika« ter je
popolnoma moderno opremljen.
Učni načrt je strokovnjaško izdelan, ter se je natančno po tem na-
črtu osnoval slovenski trgovski tečaj v Trstu.
Poučuje se eno- in dvostavno knjigovodstvo, računstvo, trgovska korespon-
denca slovenska in nemška, pouk o blagu, trgovsko in menično pravo, steno-
grafija slovenska in nemška, trgovski zemljepis, manipulacija v notarskih in
odvetniških pisarnah, laščina.
Šolnina je letno K 100.—, polletno K 80.—, mesečno 10.—. Vpisnina
in prispevek za učila 2 K 50 h.
Sprejemajo se samo gospodične.

Telefon št. 237.
Zajec & Horn
Ljubljana, Dunajska cesta 73.
Beton in železo-beton.
Fundamenti. Vzdava turbin.
Stropovi. Stopnice.
908 Mostovi. Tlakovl.
Ksistolit, umetni kamen: okraski za fasado,
obhajilne mize, balustrade.

Sprejema zavarovanja človeškega živ-
ljenja po najraznovrstnejših kombina-
cijah pod tako ugodnimi pogoji, ko
nobena druga zavarovalnica.
Zlasti je ugodno zavarovanje na
doživetje in smrt z manjšajočimi se
94 vplačili.

„SLAVIJA“
vzajemne zavarovalna banka v Pragi. —
Reservni fond K 53.750.000.— kapitalsko oddelčeno in kapitalsko K 112.500.000.—
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseslovensko-narodno upravo.
Vse poslovanje dela
čigar pisarne so v
lastni bančni hiši
Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici št. 12.

Zavaruje poslopja in premoženje proti
požarnim škodam po najnižjih cenah.
Škode cenjuje takoj in najpazljiveje.
Uživa najboljši sloven, kadar posluje.
Dovoljuje iz čistega dobička izdatno
podpore v narodne in občnokoristne
namene.

„Z“ svetiljka

je najzmožnejša in najvarnejša vseh električnih svetilk.
2843 Zaloga in prodaja:
Franc Železnik, Ljubljana, Sodna ulica 6/I.

Krompir 3019
„brezhiben, lep ter prebran“
kupuje v vsak množini
tvrdka Jv. A. Hartmann naslednik A. Tomažič
Ljubljana, Marije Terezije cesta.

Podpisana vljudno naznanjam,
da sem otvorila z mesecem septembrom v Vegovi ulici št. 3
gostilno
Popolnoma prenovljeni lokali. Velik senčnat vrt. Izborna dolenska vina iz lastnih
vinogradov. Zajemčeno pristna štajerska in istrijska vina iz najboljših vinskih
goric. Vedno sveže dvojno marčno pivo. 3231
Priporočajo se za obilen poset, beležim z odličnim spoštovanjem
LOJZIKA ZORKO.

Šolske knjige
za ljudske in srednje šole,
učiteljske in licej, za obrtne
in strokovne šole
ima v najnovejših izdajah
v zalogi
„Narodna knjigarna“
v Ljubljani,
v Prešernovi ulici št. 7.

Oglejte si!

veliko zalogo koles z originalno znamko

„Puch 1911“

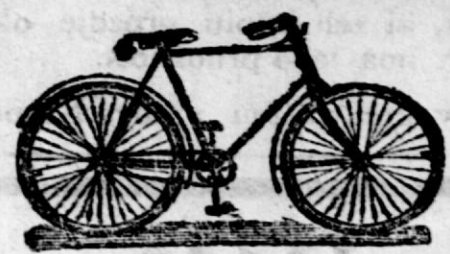
pri **Fr. Čudnu**, trgovca v Ljubljani

Prešernova ulica — samo nasproti frančiškanske cerkve.

Raznih znamk kolesa od K 110 — naprej vedno v zalogi.

Zaloga šivalnih strojev:

Singer in Ringschiff.

Pouk za vožnjo s strojem brezplačno.

918

Ceniki zastoj in poštnino preste.

Edino zastopstvo za Kranjsko!

**Umetni in trg. vrtnar
Ivan Bizovičar**

Ljubljana, Kolesijske ul. 16

1542

izvršuje

šopke, vence in bukete

za razne prilike.

Delo umetniško okusno
in po solidnih cenah.

Prodaja cvetlice, raz-
novrstne sadike cve-
tlic in zelenjavo.

Naročila na delo
hitro in vestno.

Prva največja eksportna trgovka ur, zlatnine in srebrnine

H. SUTTNER

Ljubljana, Mestni trg (nasproti rotovžu) in Sv. Petra cesta 8

Nikelasta moška ura z verižico od K 4-50 naprej
Prava srebrna „ „ „ „ „ 9-70 „
14 kar. zlata „ „ „ „ „ 44- „
Nikelasta damska „ z verižico „ 8-50 „
Prava srebrna „ „ „ „ „ 9-50 „
14 kar. zlata „ „ „ „ „ 20- „
Uhani zlato na srebro 1-80 „
14 kar. zlati uhani 4-50 „

Lastna tovarna ur v Sviči.

Tovarniška znamka „lko“.

Telefon št. 273.

Telefon št. 237.

Anton Šarc, Ljubljana

Izdelovanje perila, pralnica in svetilniškalnica

z električnim obratom priporoča zelo dobro in so-
:: lidno izdelano perilo po nizkih cenah. ::

Opreme za neveste.

Perilo za deklice in dečke za zavode. Platno, šifon
in švicarske vezenine se kupijo zelo ugodno, dalje
rjuhe, brisalke, prti, prtiči, nogavice, maje.

Perilo „TETRA“

za gospode in gospe. Kdor trpi na protinu, revma-
tizmu, ischias, naj nosi le to perilo, in bo ta
:: poskušnja vsakega zadovoljila. ::

VZORCI NA RAZPOLAGO.

Na debelo in drobno
po nizkih cenah priporočam svojo
bogato založeno 240

trgovino

z galanterijskim in vseh vrst kra-
marskim blagom in pleteninami.

354

Devocionalije

in vse vrste blago za božja pota.

Tvorniška zaloga kranjskih glavnikov.

Anton Škof

Ernest Jevnikarjev naslednik

Dunajska cesta, v hiši gostilne št. 6.

Največje podjetje konfekcijske stroke je
ogromna trgovina

O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg šte. 5

katera ima že začetkom sezije
nad 30.000 kom. svežega blaga

po najnižjih cenah

in to:

3205

nad 5000 kom. najfinjših oblek za gospode
» 2000 » najfinjših površnikov, športnih in zimskih sukenj
» 3000 » pelerin
» 2000 » posameznih hlač in telovnikov
» 3000 » oblek za dečke in otroke
» 15000 » najmodernejše konfekcije za dame in deklice.

Solidna postrežba!

Priznane nizke cene!

Narodna knjigarna

Prešernova ulica šte. 7

v Ljubljani

Prešernova ulica šte. 7

združena s

trgovino s papirjem, s pisalnimi, risalnimi in šolskimi potrebščinami

priporoča slovenskemu občinstvu svojo bogato zalogo kancelijskega,
.. komptuarskega, risarskega, slikarskega in šolskega blaga ..

najboljše kakovosti in po najnižjih cenah.

Papir

kancelijski, konceptni, ministrski in trgovski; kariran in
gladek; rastriran z eno in z dvema kolonama; papir za
pisalni stroj; mali in veliki oktav za navadna pisma;
barvasti papir in papir za zavijanje.

Trgovske knjige

vseh vrst od najprostejših do najfinjših vsake velikosti.

Mape

za shranjevanje trgovskih pisem.

Zavitki

vseh vrst in vseh velikosti, barvasti in beli.
Sprejemajo se tudi naročila na zavitke s tiskano firmo.

Solski zvezki

vseh vrst, domačega izdelka in iz drugih tovarn.
Trgovci dobe poseben popust.

**Pisalne in risalne
potrebščine**

peresa, držala, svinčnike, radirke, risalni papir, risalne
priprave, črtala, trikotniki, palete, čopiči, tuši in barve.

Tinte

najprostejše in najfinjše, črne, vijoličaste in barvaste.

Solske mape

iz platna in iz usnja ter jermena za knjige.

Mape za zvezke.

Kasete

s pisemskim papirjem avstrijskega in inozemskega izvora
v vseh velikostih, za dame in za gospode, za na-
vadno rabo in tudi za darila.

Albumi

za slike, razglednice in poezije.

Crnilniki in uteži

za opremo pisalnih miz, lično izdelani in po najnižjih cenah

Razglednice

umetniške in pokrajinske, ljubljanske in kranjske.
Trgovcem pri večjih naročilih izreden popust.

**Narodna knjigarna sprejema tudi naročila na
pisalne stroje**

... vseh sistemov ...

po tova niških cenah;

dalje naročila na

vsakovrstne tiskovine

namreč zavitke, vizitnice, omanila, fakture,
trgovska pisma itd. itd.